

38-55

za naročnino,
za oglaseMesečna naročnina
25 Din, za inozem-
stvo 35 Din. Ured-
ništvo: Ljubljana,
Gregorčičeva ul. 23.
Tel.: 2566, int. 3069

GLAS NARODA

Uprava: Gajeva 1.
Telefon 3855. - Ček,
račun: Ljubljana
št. 14.614. Oglasi po
ceniku. Pri večkrat-
nih objavah popust

Št. 70

Izhaja vsak dan

V Ljubljani v sredo, dne 10. julija 1935

Rokopisov ne vračamo

Leto I

Sporazum brez volje za sporazum

Ni danes politične skupine, ki ne bi naglašala, da je za sporazum in za složno delo vseh Jugoslovancev. Kljub temu pa do sporazuma le ne pride, ker vsaka skupina je le za sporazum, kakor si ga domišlja ona. Sporazum je v jeziku naših političnih skupin stoddostni sprejem vseh njihovih zahtev, ne pa kompromis, ki naj z upoštevanjem zahtev ene in druge skupine omogoči sodelovanje. Samo naravno je, če pri takšnem pojmovanju ne pride do sporazuma in do složnega dela.

Ni sicer nobenega dvoma, da vsak politik ve, da je nemogoč sporazum, ki bi ustregel stoddostno vsem njegovim zahtevam, ker bi tak sporazum pomenil kapitulacijo nasprotnika. Ker pa se zelo bližamo dobi, ko bodo velika gesla, najsi tudi prazna, zelo vplivala na množice, zato je strah, da bi se moglo očitati politiku, da je le nekoliko odnehal, mnogo večji, kakor pa je volja za sklenitev sporazuma. Čim bolj se pogrezamo v dobo, ko manjka velikih osebnosti, tem večja je privlačna moč za množice moza in voditelja, ki velja kot nepopustljiv in kot neodjenljiv zagovornik svojega stališča. V tej psihozi je seveda sklenitev resničnega sporazuma vedno težja.

To tem bolj, ker se pri nas začenja redno delo za sporazum s tem, da se čim bolj poudari lastno stališče in da se čim bolj naglasi lastne zahteve. Avtomatično nastajajo s tem fronte, tu centralistična, tam anticentralistična in mesto sporazuma se odprejo še ostrejši boj. Iz samega naglašanja potrebe sporazuma se pri nas še stopnjujejo politična nasprotja.

Če pa se zgodi, da vendarle pride do pogajanj za sporazum, potem se pri nas v javnosti ne sprašuje, kaj naj bo vsebina sporazuma, temveč mnogo večji poudarek je vprašanje, kdo bo drugega ukanil. Tako je bilo v vseh povojnih letih in vse kaže, da tudi sedaj ne bo bolje.

In ne bo tako dolgo bolje, kadar se ne zboljša metoda za sklenitev sporazuma. Nikamor ne pridemo, če se bo vedno najprej spraševalo, kaj zahteva ta in kaj zahteva oni. Treba je že enkrat vprašati, kakor stvar boli tega in onega in da se doseže sporazum, kako to stvar odpraviti. Najprej je poudariti to, kar družbi enega in drugega in šele potem to, kar loči enega od drugega. Samo na ta način je mogoče ustvariti razpoloženje, ki bo rodilo ono medsebojno zaupanje, ki je potrebno za sporazum. Zato ni bila napačna zahteva, da se predvsem obravnavajo gospodarska, finančna in socialna vprašanja in da se politična postavijo zaenkrat nekoliko v ozadje. Seveda pa je treba tudi omogočiti, da se bodo mogla vsa ta vprašanja slobodno razpravljati in zato je povsem logična in upravičena zahteva, da je zboljšanje tiskovnega, društvenega in zborovalnega zakona prvi pogoj za ustanovitev novega ozračja, ki bo omogočilo medsebojno zaupanje. Prav tako pa je tudi zahteva po novem volilnem zakonu upravičena, ker le v svobodnih volitvah se more odločati o javnih vprašanjih.

Sporazum je Jugoslaviji potreben in je potreben vsem Jugoslovancem, pa naj so Srbi, Hrvati ali Slovenci. Samo kratek pogled na zunanje-politično situacijo to dovolj jasno dokazuje. Potreba sporazuma je tako evidentna, da ni, kakor rečeno, niti ene politične skupine, ki bi izjavljala, da je proti sporazumu. Toda v predvolilni dobi je vsak sporazum nemogoč, ker v predvolilni dobi odloča le oziroma množice volilcev, kako si pridobiti čim več glasov. Predvolilna doba pa se ne začne samo šele z razpustom skupščine, temveč more trajati tudi precej dolgo. Današnja malo jasna politična situacija, ko se formirajo nove politične skupine, ustvarja že občutek, kakor da je apel na volilce blizu. In zato smo danes v predvolilni situaciji in zato danes ni še mogoč sporazum, ker je boj za oblast na vidiku.

Kljub naglašanju potrebe sporazuma ni še volje za sporazum, ker vse računa s tem, da bo v kratkem treba pomeriti sile. Zato nihče ne odneha, zato je vsak le za

Tretja seja nar. skupščine pod novo vlado

Včeraj so bili izvoljeni skupščinski odbori

Načrt zakona o dvanajstinah — Subvencija ljublj. Nar. gledališču povišana — Za univerzitetno knjižnico v Ljubljani — Kredit za regulacijo Ljubljanice

Beograd, 9. julija. b. Danes dopoldne je bila tretja seja Narodne skupščine. Za sejo je vladalo veliko zanimanje, ker se je pričakovalo, da se bo pri volitvah pokazalo pravo razmerje glasov, s katerimi razpolaga vlada in s katerimi razpolaga opozicija.

Ze dolgo pred pričetkom seje je bilo v Narodni skupščini izredno živahno pri vpisovanju v vladni klub je bila razvita velika agitacija med poslanci vladne večine. Tudi člani Jevtičevega kluba so za svojo listo vneto agitirali. Ta lista je bila določena sinoči. Tudi med slovenskimi poslanci je bilo izredno živahno. Kakor je bilo videti, se je šest poslancev iz Dravske banovine opredelilo proti vladi in sicer Anton Novčan, Rajko Turk, Ivan Mohorič, Ivan Prekoršek, Riko Fux in Lukačič. Ostalih 22 poslancev se je izrazilo, da bodo podpirali vlado in da bodo vstopili v klub skupščinske večine.

Ministri dr. Korošec, Spaho in Behmen niso prisostvovali seji

Nekaj minut po 11. uri je predsednik Stevan Čirič otvoril skupščinsko sejo. V skupščinski dvorani je vladalo napeto ozračje. Zemljoradniški poslanci in pristaši dr. Janka Baričevića so pričeli z ovacijami.

Med čitanjem zapisnika zadnje seje je vstopil predsednik vlade g. Stojadinović s člani kraljevske vlade. Opazilo pa se je, da pri današnji seji niso bili prisotni ministri dr. Anton Korošec, Mehmed Spaho in Behmen. Tudi minister vojske in mornarice se današnje seje ni udeležil. Po prečitjanju zapisnika je sporočil predsednik skupščine, da je finančni minister predložil zakon o proračunskih dvanajstinah za nadaljnjih osem mesecev. Nato je bil prečitan ukaz kraljevega namestništva, s katerim se za vladnega poverjenika za razpravo o dvanajstinah odreja divizijski general Milorad Petrovič, pomočnik ministra vojske in mornarice. Minister financ je predložil Narodni skupščini zakonski načrt o splošni carinski tarifi.

Kredit za regulacijo Ljubljanice

Glavna kontrola je obvestila, da je dala vizum na nekatere rešitve ministrskega sveta in med drugim tudi na kredit 6 in pol milijona dinarjev za regulacijo Ljubljanice, s tem, da mora ljubljanska občina v istem roku dvigniti od svoje strani posojilo. Nato je obvestil, da so nekateri poslanci vložili interpelacije na resorne ministre.

Volitve v skupščinske odbore

Nato je prešel na dnevni red: volitve v skupščinske odbore. Volitve so bile tajne, predloženi sta bili dve listi, vladna in lista g. Jevtiča. Predsednik Narodne skupščine je odredil izžebanje skrutinatorjev in nato 15 minutni odmor. Po odmoru je bilo glasovanje. Za glasovanje so bili pripravljene štiri skrinjice. Volilo se je hkratu v vse štiri odbore, to je v finančni, administrativni, imunitetni in odbor za prošnje in pritožbe.

Izid volitev

Za finančni odbor

je glasovalo 289 poslancev, od teh za vladno listo z dr. Kožuljem na čelu 199 glasov, opozicijska lista g. Jevtiča pa je dobila 90 glasov. Štirje listi so bili prazni.

V odbor za prošnje in pritožbe

je bilo oddanih glasov 289, od teh za vladno listo z Milovanom Lazarevičem na čelu 194 glasov, za Jevtičevo 91. Štirje listki so bili prazni.

V administrativni odbor

je bilo oddanih glasov 287, od teh je dobila vladna lista s Savro Trpkovičem na čelu 191 glasov, Jevtičeva lista 89, 7 listkov je bilo praznih.

V imunitetni odbor

je bilo oddanih glasov 290, od teh za vladno listo z Gavranom Kapetanovičem na čelu 190 glasov, za Jevtičevo listo 95, štirje listki prazni.

Na podlagi tega glasovanja je dobila vladna lista v finančnem odboru 21 mandata, opozicijska 10, v ostalih odborih je razmerje: vladna lista 14 mandata, Jevtičeva 7 mandata.

stoddosten sporazum, zato bo boj za zaupanje množice potisnil sporazum v ozadje. Od sedanjega reševanja konkretnih vprašanj je odvisno, če pride sporazum zopet kmalu na dnevni red in z znakom skorajšnje njegove izvedbe.

Konstituiranje skupščinskih odborov

Beograd, 9. julija. b. Danes popoldne ob 16. so bile seje novo izvoljenih skupščinskih odborov, na katerih so se odbori konstituirali. V finančnem odboru je predsednik dr. Marko Kožulj, podpredsednik Dragiša Cvetković, glavni sekretar Nikola Sokolović, drugi sekretar dr. Miskulin. — V administrativnem odboru je predsednik Savro Trpković, podpredsed. Pavle Matić, sekretar dr. Branko Mikulič. — V imunitetnem odboru je predsednik Ahmed Beg in Gavran Kapetanović, podpredsednik dr. Janko Baričević, sekretar Bogoljub Knežević. — V odboru za prošnje in pritožbe je predsednik Milovan Lazarevič, podpredsednik Nurija Pozderac, sekretar Miloje Sokrić.

Finančni odbor je takole sestavljen: Iz vladne liste so odborniki: dr. Marko Kožulj, Dragiša

Zakon o dvanajstinah

Beograd, 9. julija b. Na današnji seji Narodne skupščine je sporočil predsednik Stevan Čirič, da je finančni minister g. Dušan Letica predložil Nar. skupščini predlog zakona o budžetskih dvanajstinah za nadaljnjih 8 mesecev, kakor tudi predlog zakona o naknadnih in izrednih kreditih z budžetskimi dvanajstinami za mesece april, maj, junij in julij leta 1935 glede državnih izdatkov in dohodkov v finančnem letu 1934-35.

Predlog budžeta se od prejšnjih predlogov razlikuje v tem, da je enoten in obsega dohodek in izdatke državne administracije, državnih podjetij in ustanov. Proračun za nadaljnjih osem mesecev znaša po § 1. točka finančnega zakona za finančno leto 1934-35 4.409.569.560. Po § 1. točka 2. finančnega zakona 2.174.264.305.34 Din, skupaj torej 6.770.833.865.34 Din. Kraljevski vladni se odobri, da more porabiti za naslednje dvanajstine še novih 242.018.348 Din.

Subvencija ljubljanskemu Nar. gledališču povišana

Od teh povečanih izdatkov je povečana med drugim tudi subvencija narodnemu gledališču v

Današnja številka vsebuje:

Sporazum brez volje za sporazum

Kralj kum sokolskega prapora

Težek položaj železničarjev

Delovne čete akademikov

Nekaj o zavijačkah

Slabi izgledi za izvoz sadja

Vreme

v naši državi dne 9. 7. 1935.

K r a j	Baro- meter	Temperatura		Padavine v m.m.
		najnižja	najvišja	
Ljubljana	767.4	9	24	1.0
Maribor	765.5	10	22	—
Zagreb	766.2	11	19	—
Beograd	764.3	12	22	2.0
Sarajevo	766.3	10	16	—
Skoplje	763.1	16	28	—
Split	763.0	19	25	—
Kotor	761.9	19	—	—

Najvišje temperature veljajo, razen Ljubljane, za prejšnji dan.

Vremenska napoved

Novi Sad: Jasno vreme, temperatura se bo po vsej kraljevini zvišala. Sonce vzhaja ob 4.00 in zahaja ob 19.26.

Dunaj: Večinoma jasno in toplejše, na severovzhodu bo mogoče od časa do časa večja oblačnost.

Cvetković, dr. Miletič, dr. Ivan Lovrenčič, Miloje Miškuljin, Aleksander Milojevič, dr. Miluša, dr. Mirko Kostić, dr. Branko Kaludžerić, Peter Ivanišević, Mihajlo Lukarevič, Mihajlo Stojanović, Nikola Sokolović, Josip Georgijević, Peter Boganač, Nikola Zuber, dr. Andrej Veble, Dušan Subotić, Gavran Kapetanović, Spira Hadži Ristić, dr. Novaković. Kot namestniki pridejo od poslancev iz Dravske banovine dr. J. Koc. — Iz liste Bogoljuba Jevtiča pridejo v finančni odbor: g. Jevtič, Jeremija Protič, dr. Stajič, Ilija Mihajlovič, Nikola Habalin, Voja Djordjevič, Luka Kostrenčić, Miloš Rašević, dr. Mirko Kostić in dr. Milan Glavinic.

Administrativni odbor je sestavljen takole: Iz vladne liste pridejo v administrativni odbor: Savro Trpković, Milovan Lazarevič, Savro Matić, Ljuba Jovanović, Ljuba Trkčić, dr. Franc Klar, dr. Branko Nikolič, Vujo Vuksanović, Djuro Saović, Alija Kadić, Milan Milič, Cvetko Jelčić, Miladin Vlatković, Milenko Glišić. — Od Jevtičeve liste pridejo v administrativni odbor: Bogoljub Jevtič, dr. Dragutin Janković, Vasilje Trbič, Milan Banič, Dragica Stojadinović, Zivko Danilović in Aleksander Lazarović.

V imunitetni odbor so bili izvoljeni iz vladne liste: Gavran Kapetanović, dr. Ivan Jančič, dr. Ivan Juriša, dr. Milan Sekulič, Bogoljub Knežević, Hedo Vladačević, Todor Zivković, Zivojin Jovanović, Jovan Djakić, dr. Mirko Došen, Heda Zahari, dr. Stefan Kraft, dr. Franc Semrov in dr. Mihajlo Levanič. Iz liste g. Jevtiča so prišli v ta odbor: Bogoljub Jevtič, dr. Janko Baričević, Bora Djurič, Atanasije Dimić, Djordje Jevtič, Milovan Nikolič in Milan Banič.

V odbor za prošnje in pritožbe: Milovan Lazarevič, Zivko Žužić, Josip Benko, Jovan Buič, Mehmed REidžanović, Joksimović, Jovan Arandjelović, Zivojin Dimitrovič, Miloje Sokić, dr. Grba, Aleksa Kostić, Milenko Glišić, Nurija Pozderac in Branko Todorović. Iz Jevtičeve liste so prišli v ta odbor: Bogoljub Jevtič, Miloje Perić, Aleksander Lazarevič, Savro Mikić, Aleksander Danič, Brana Savinič in Radislav Vučetič.

Ljubljani, in sicer za 174.149 Din. V svrhu izplačanja anuitet na račun posojila za novo zgradbo Narodne skupščine, ki ga je država najela pri Drž. hipotekarni banki v višini 36 milijonov Din, je ustavljen znesek 1.152.770 Din. Naknadnih kreditov za štiri pretekle dvanajstine od 1. aprila do 31. julija t. l. je bilo plačanih 66.163.827 Din. Med temi naknadnimi in izrednimi krediti se nahaja tudi vsota 2.245.000 Din za nabavko avtomatskih central in aparatov za Bled, Bohinjsko Bistrico, Radovljico in Lesece, kakor tudi za rekonstrukcijo in razširitev telefonskega omrežja.

Pol milijona celjskim Nemcem

Za budžetsko leto 1934/35. se odobrava naknadni in izredni kredit v znesku 49 milijonov 509.619'60 Din. Med temi naknadnimi krediti se nahaja tudi vsota pol milijona dinarjev, ki jo je morala naša država plačati šolski zadužbini Nemcev za odstopljeni Celjski dom, dalje naknadni krediti, ki so bili porabljeni za volitve v senat in skupščino. Volitve v senat so stale

poldrug milijon dinarjev, volitve v Narodno skupščino pa 5.500.000 Din. Za sodelski Savez se naknadno izplača kredit 1.000.000 Din. V nadaljnjih dvanajstih letih so zmanjšani izdatki za 153.476.440 Din.

Za univerzitetno knjižnico 750.000

Kot anuiteta za vseučiliško knjižnico v Ljubljani je v novih dvanajstih letih predvidena vsota 750.000 Din.

V predloženem zakonskem načrtu o nadaljnjih osmih proračunskih dvanajstih letih so predvidene velike spremembe finančnega zakona za leto 1934/35. O tem predlogu, ki izmenjuje finančni zakon, je pooblaščen med drugim prosvetni minister, da more v soglasju z ministrskim svetom skleniti pri Drž. Hipotekarni banki za zgradbo vseučili-

ške knjižnice v Ljubljani posojilo v višini 750.000 Din. Ministrski svet je nadalje pooblaščen, da more na isti način izvršiti spremembe in dopolnitve tudi vseh drugih obstojećih zakonov, toda samo tedaj, kadar Narodna skupščina ne zaseda.

Po § 13. se odobrava samostojni upravi državnih monopolov, da izloči iz svojega obrata 200 milijonov dinarjev za ustanovitev pokrajinskih fondov za monopolske delavce. Po novem predlogu se ustanavlja poseben davčni dodatek na skupni bruto promet, izvršen pred in po davčnem letu, ako in kadar ta promet presega 1 milijon dinarjev.

(Nadaljne podrobnosti zakona, ki zadevajo vladi dana pooblastila v finančnem zakonu, objavimo jutri. Op. ur.)

Sestanek večinskega kluba

Konstituiranje kluba

Po govoru poslanca Jankovića se je vršilo na predlog poslanca Petra Bogavca konstituiranje kluba. Za predsednika je bil izvoljen poslanec Stevan Janković. Podpredsedniki so poslanci Milovan Lazarević, dr. Milovan Pinčević in dr. Ivan Lovrenčić. Za blagajnika so izvoljeni dr. Ljubica Dimitrijević, dr. Josip Rogić, Milan Mravlje in Jurij Pozderac. Za blagajnika je bil izvoljen poslanec Lukrešić. V klubskem odboru sta za mesto Beograd Mihaelo Stojadinović in Kosta Kumanudi, za

duhansko banovino dr. Kosta Popović, Dušan Popović in Jevrem Tomić; za savsko banovino Artur Mohnik, dr. Milenko Marković in Stjepan Novaković; za drinsko banovino Ragib Faplić, Svetolik Stanković in Milivoj Rafajlović; za vrbasko banovino Dušan Subotić, dr. Todor Lazarević, Osman in Murat Bašić; za vardarsko banovino Ugrin Joksimović, Todor Živković, Miladin Velicković; za moravsko banovino Dragiša Cvetković, doktor Aleksander Miović in Ljuba Božinović; za primorsko banovino inž. Ivan Sakić, Mijo Kajić in dr. Nikola Jovaković; za zetsko banovino Nikola Jovanović, Vojislav Nenadić in Vojislav Jojić; za dravsko banovino dr. Andrej Vebler, inž. Fran Zupančič in Josip Benko.

Poslanec Janković se je nato zahvalil v svojem in v imenu svojih tovarišev za zaupanje, nato pa je zaključil sejo.

Ustanovitev novega ministristva

Beograd, 9. julija. b. Po § 74. finančnega zakona se ustanovi novo ministristvo za pošto, telegraf in telefon. Ta paragraf se glasi: Na dan 1. septembra 1935 se ustanovi ministristvo za pošto, telegraf in telefon. Novo organizacijo bo podpiral ministristki svet z uredbo, ki bo imela zakonsko moč. S to uredbo se bodo regulirale tudi plače vseh oseb v področju tega ministristva in plačila materialnih izdatkov, odobrenih po današnjem budžetu.

Začenja se organizacija strank

Šef bivše demokratske stranke Ljuba Davidović bo takoj po povratku iz Vrnjačke banje priredil celo vrsto shodov. Prvi njegov shod bo v Beogradu. Skupno z Joco Jovanovićem bo izdal Ljuba Davidović skupno izjavo kot odgovor na deklaracijo vlade.

Velik del bivših demokratov, ki pa so sodelovali v vladah Srbića, Marinkovića in Uzunovića, je prijavil zopet svoj vstop v demokratsko stranko. Davidović pa se teh ljudi brani in kakor se zadržuje iz demokratskih vrst, ne bodo ti ljudje znova sprejeti v stranko, zlasti pa ne gg. Kumanudi, Šumenković, Marinković, Sečurov in drugi vidnejši člani bivših režimov.

Delavna pa je tudi opozicija, ki je priredila celo vrsto shodov, tako v Varaždinu, Rumi, Slavonskem Brodu, Daruvaru itd. Na vseh zborovanjih so govorili bivši voditelji kmetoskopske demokratske koalicije. Zlasti se je na teh shodih govorilo o notranji ureditvi države ter o potrebi uvedbe federalizma. V Sremsu pa so zahtevali hrvatski in srbski govorniki tudi vse politične pravice za Madjare in Nemce. Seveda pa se je mnogo govorilo tudi o slogi Srbov in Hrvatov.

Tudi vojvodinsko vprašanje razgrnjeno

Na shodu izvenparlamentarne opozicije v Rumi je dejal dr. Kostić, da je šlo vse delo dr. Mačka za to, da zadovolji interese Hrvatske, toda v mejah Jugoslavije. Kmetoskopska demokratska koalicija da je ena največjih političnih tvorb po vojni. Nada-lje je dejal dr. Kostić, da obstoji tudi vojvodinsko vprašanje, ki se tudi mora rešiti. Dne 29. decembra 1932 so zastopniki Vojvodine sklenili o tem resolucijo, ki se pa ni smela objaviti. Centralizem se ni obnesel in zato ga treba opustiti. Za dr. Kostićem je govoril dr. Sekula Drljević, ki je dejal koncem svojega govora: »Zahtevamo svobodno Srbijo in svobodno Hrvatsko, Vojvodina pa mora biti njima enakopravna.«

»Netočne informacije« Jutra

Pod tem naslovom piše »Obzor«: »Jutra« je poročalo na uvodnem mestu, da se po vestih iz Zagreba vodijo med hrvatskim duhovništvom razgovori, če ne bi bilo dobro, da bi se cerkvi vdan del naroda izrgal iz neposrednega vpliva dr. Mačka in obnovila organizacija, kakor je ustvarjena v Sloveniji. Med tema dvema katoliškima krilima bi bilo treba doseči čim bolj ozko sodelovanje. Nadškof-koadjutor je že pridobil za to idejo. Velik del duhovništva pod vodstvom župnika dr. Rittiga pa se upira takšni katoliški politični akciji ter zagovarja politiko in nadaljnje sodelovanje z dr. Mačkom.

Na to vest »Jutra« pravi »Obzor«: Te informacije »Jutra« so čisto samolastne. Nadškof-koadjutor je izrečno proti vsakemu političnemu delovanju duhovništva ter je zato tudi najbolj skrbel za ustanovitev in delo »Katoliške akcije«, ki naj bo čisto apolitična.

Še en demanti

»Obzor« nadalje demantira tudi vest »Novosti«, da je bila na stanovanju dr. Mačka konferenca, na kateri je bilo sklenjeno popolnoma negativno stališče proti deklaraciji vlade dr. Stojadinovića. Ta vest je popolnoma izmišljena, ker je točno samo to, da je dr. Maček sam zavzel negativno stališče napram deklaraciji vlade dr. Stojadinovića (njegovo izjavo smo že objavili v našem listu, op. uredn.). Prav tako pa je tudi netočno, da se je na tej konferenci zavzelo pomirljivo in dobrohotno stališče do nekih osebnosti radikalne stranke, kakor n. pr. do Miše Trifunovića, ker tega sestanka sploh ni bilo in se torej tudi ni moglo zavzeti nobenega stališča.

Tudi g. Jevtić demantira

Po konferenci s svojimi poslanci se je srečal g. Jevtić na hodniku z novinarji, ki so čakali na konec konference. V razgovoru z novinarji je g. Jevtić demantiral vesti, ko da bi njegova vlada pripravljala internacije političnih ljudi. G. Jevtić je izjavil, da bi on mogel, če je to hotel, storiti pred volitvami. Nasprotno pa je znano, da je on izvedel amnestijo dr. Mačka ter izpustil iz internacije dr. Dragoljuba Jovanovića, Duđo Boškovića in druge. Še manj bi bil za internacije po volitvah, na katerih si je priboril večino.

Zemljoradniki še ne ustanove svojega kluba

Na konferenci poslancev, ki so ostali zvesti g. Jevtiću, se je g. Živko Sušić dotaknil vprašanja ustanovitve posebnega zemljoradniškega kluba. Na tozadevna vprašanja g. Sušića so odgovorili Voja Lazić, dr. Uroš Stajić in Voja Gjorgjević, da ostanejo s svojimi prijatelji zvesti nosilcu liste g. Jevtića ter njegovemu programu, na kateremu so bili izvoljeni. G. Lazić pa je še dodal, da je g. Jevtić kot edini poudaril zemljoradniški program, zaradi česar so se oni tudi odločili za g. Jevtića. Dokler bo ostal g. Jevtić temu programu zvest, tako dolgo tudi ne mislijo na ustanovitev svojega posebnega zemljoradniškega kluba.

Sprememba pri ljubljanskem radiu

Ljubljana, 9. julija. Kakor smo zvedeli, so se izvršile spremembe v upravi ljubljanske radio-postaje. Namesto dosedanjih zastopnikov so bili menda imenovani naslednji gospodje: dr. Miha Krek, g. Ribičić in bivši direktor pošte g. Gregorić.

Po neuspelem „spravnem“ poskusu

V senci bajonetov:

Mussolini je dozdaj samo grozil, a zdaj bo udaril zares

Avenol rešuje v Londonu prestiž DN

London, 9. julija. Agencija Reuter je objavila vest iz Rima, da prevladuje v tamkajšnjih mednarodnih političnih krogih vtis, da namerava vlada hkratu prekiniti vsa diplomatska pogajanja za mirno likvidacijo italijansko-abisinskega spora. Mussolini se je zares definitivno odločil za konec meseca avgusta prirediti z vojaško akcijo proti Abesincem. V političnih krogih je izzvala ta vest znatno vznemirjenje, ker so se še vedno nadejali, da bo mogoče v zadnjem hipu najti kokršenkoli izhod iz nastale zagate. Pri tem so bili mnogi, da so bili vsi dosedanja ukrepi italijanske vlade predvsem nekake grožnje, da bi se v senci bajonetov uveljavile italijanske zahteve.

Francija je definitivno odbila posredovanje

Pariz, 9. julija. AA. Angleški poslanik v Parizu je bil včeraj ponovno pri ministrskem predsedniku Lavalu. O tem razgovoru poroča današnji »Ouvres«, da je Laval definitivno izjavil angleškemu poslaniku, da francoska vlada v italijansko-abisinskem sporu ne more prevzeti posredovalne vloge, dokler bodo notranjipolitični dogodki zahtevali vso njeno pozornost.

Pariz, 9. julija. Agencija Havas poroča iz Londona: Britanski politični krogi se nič več ne ozirajo na Društvo narodov, v kolikor bi prišlo v poštev za mirno likvidacijo italijansko-abisinskega spora. Zlasti pa se ne zanašajo več na to, da bi se proti Italiji uporabile določbe 16. člena pakta Društva narodov v primeru, da bi prešla od besed k dejanjem. Smatrajo pa, da bi se italijansko-abisinski spor mogel rešiti neposredno s približanjem Addis-Abebe Rimu. V to svrhu naj bi tudi Francija posredovala. Zato pričakujejo, da se bodo diplomatski razgovori med Parizom in Londonom nadaljevali in končno dovedli do konkretnih uspehov. Angleži zahtevajo le, da Italija zajame, da angleški interesi v Abesiniji ne bodo prizadeti.

V PRIČAKOVANJU EKSPOZEJA V SP. ZBORNICI

Zaenkrat pa širša politična javnost še ni informirana, kakšno pot je v tem sporu ubrala vlada po neuspeli diplomatski misliji Edena v Parizu in Rimu. Zato s toliko večjim zanimanjem pričakujejo ekspoze o angleški zunanji politiki, ki ga namerava podati v četrtek zunanji minister Hoare na seji spodnje zbornice.

Angleška verzija:

Spor pred DN že 25. t. m.

London, 9. julija. Davi je »Daily Telegraph« objavil vest, ki kroži v uradnih političnih krogih, da bo brzkone v kratkem sklican svet Društva narodov na izredno zasedanje, ker so nastale v arbitražnem odboru za ureditev italijansko-abisinskega spora nepremostljive težave. Tudi sicer se dogodki v zvezi s tem sporom ne razvijajo tako, da bi bilo pričakovati kakršnokoli mirno likvidacijo afere. List pravi, da se bo svet Društva narodov sestel 25. julija.

»Times« je objavil članek o italijansko-abisinskem sporu, v katerem ugotavlja, da angleško zunanje ministristvo zasleduje razvoj italijansko-abisinskega spora in proučuje vse možnosti, da bi se spor vendarle mirno likvidiral. Vlada je v stalnem stiku s francoskim ministrskim predsednikom in zunanjim ministrom Lavalom. Vendar pa se doslej še ni odločila za nikakovo akcijo. »Tudi« »Times« sodi, da bi bilo treba zaradi težav, ki so nastale v italijansko-abisinski arbitražni komisiji, čimprej sklicati svet Društva narodov na izredno zasedanje.

Avenolovi razgovori

London, 9. julija. Snoči je prispel v London generalni tajnik Društva narodov Avenol. Na postaji so ga sprejeli zastopniki vlade. Nastanil se je v nekem londonskem hotelu.

Danes dopoldne je imel svoj prvi sestanek z zunanjim ministrom sirom Samuelom Hoareom.

in pravosodnim ministrom Anthonyjem Edenom. Kakor poročajo listi, bo jutri ali pojutrišnjem posestil ministrskega predsednika Baldwina.

Težki posveti

London, 9. julija. W. Zunanji minister Samuel Hoare, in minister za Društvo narodov Eden, sta danes sprejela Avenola, generalnega tajnika Društva narodov. Da je šlo pri tem za važne posvete, dokazuje najboljša dejstva, da je po tem sestanku zunanji minister Samuel Hoare odšel v avdienco. Avdienca pri Nj. Vel. kralju Juriju je trajala pol ure.

V dobro poučenih krogih zatrjujejo, da je v glavnem namen Avenolovega obiska, prepričati Anglijo o neumestnosti intervencije DN v italijansko-abisinskem sporu, ker bi vsak nepremišljen korak v tem pogledu imel za posledico — izstop Italije iz DN, česar bi se pa prav v tem trenutku ne smelo želeli.

Komunike ne pove nič

London, 9. julija. Reuter poroča: Komunike, ki je izšel po Avenolovih sestankih s Hoarom in Edenom pravi, da se je Avenol razgovarjal s sirom Samuelom Hoarom in z ministrom Edenom o raznih perečih vprašanjih, ki bodo na dnevnom redu prihodnjega sestanka Sveta Društva narodov in skupščine Društva narodov.

Velike poplave v Ameriki in Aziji

Newyorška država pod vodo

Ogromna materialna škoda — Okoli 50 človeških žrtev — Porušeni mostovi, razdejane ceste

Newyork, 9. julija. AA. V newyorški in sosednih državah so nastale spričo zadnjih nalivov, velike poplave. Reke so silno narastle, ponekod celo za sedem metrov, vodovje je podiralo nasipe in se razlilo po vseh ravnicah in dolinah. Kakor vse kaže, je bila najbolj prizadeta okolica glavnega mesta newyorške države Albanyja.

Ogromne mase voda so preplavile tamkajšnje pokrajino, tako da je nad 20 okrajev docela izoliranih od ostalega sveta. Na tisoče ljudi je ostalo brez strehe, ker je voda deloma razdrila hiše in druga poslopja, deloma pa jih zalila. Po dosedanjih podatkih so poplave zahtevale 30 žrtev. V Birminghamu je vodovje podirilo dva mostova in preplavilo skoro vse mesto. Na tisoče delavcev je moralo ostati v tovarnah in delavnicah, ker niso mogli preko mostov domov. V stanovanjskem okraju je nastala velika nevarnost, da se poderejo vse hiše. Utonilo je osem oseb. Ze sedaj cenijo v Birminghamu po poplavi nastalo škodo preko enega milijona dolarjev.

Samo v newyorški državi znaša škoda po dosedanjih cenitvah nad 10 milijonov dolarjev.

Vode še vedno naraščajo

Pariz, 9. julija. Po današnjih poročilih agencije Havas postaja poplava v newyorški državi

Rumena reka in Jangcekiang sta preplavila cele pokrajine

London, 9. julija. Reuter poroča iz Hankova, da je Rumena reka prestopila bregove in preplavila vso pokrajino. Ves promet je prekinjen. Železniška proga Hankov—Peking je na več krajih pod vodo. Tudi Jangcekiang je prestopil bregove in ponekod prekinil železniški in cestni promet. Poplava je prodrla do mesta Kjukang, katerega severna predmestja so deloma že pod vodo.

Snoči se je poplava razširila že na vso pokrajino Kjansi. Jangcekiang, ki je prestopil bregove je podrl celo vrsto nasipov. Tudi jezero Pojang je silno naraslo. V bližnje mesto Nanchang prihajajo velike množice ljudi iz poplavljenih krajev, ki jim je voda porušila domove. Po dosedanjih podatkih je v pokrajini Kjansi porušeni 4400 hiš.

100 km cest poškodovanih

Newyork, 9. julija. AA. Pri poplavih v centralnem vzhodnem delu newyorške države so bila najbolj prizadeta mesta Syrakuse, Utica in Ithaca. Vsi nasadi in posevi so uničeni. Nešteto mostov se je zrušilo. Poškodovanih je tudi več 100 km cest in poti. Nekaj sto hiš je porušeni in poškodovanih.

In še ciklon povrhu 24 žrtev

Newyork, 9. julija. AA. V centralnih gorah države Montane je divjal včeraj strašen vihar, ki je do tal uničil mestce Champignon blizu mesta Helene. Ciklon je zahteval 24 človeških žrtev. Nad 400 ljudi je dobilo težje in lažje poškodbe.

Po nekdanji Spitalski in sedanji Stritarjevi ulici v Ljubljani

Dr. Rudolf Andrejka, ki je zadnja leta napisal že toliko lepih zgodovinskih stvari in se je prvi zavzel tudi za zgodovino ljubljanskega trgovstva in industrije, je v novi dvojni številki »Trgovskega tovarša« objavil prav podrobno in obširno monografijo o trgovski zgodovini Spitalske in sedanje Stritarjeve ulice v Ljubljani. Ker menda ni izobraženega Slovenca, ki bi ne hodil po tej široki ljubljanski ulici, ki veže Marijin trg z Mesnim trgom, podajamo splošno zanimiva izvajanja vsaj v izveščku. Zgodovina ulice je opisana za kakih 150 let nazaj, ko je bila ves čas za Ljubljano prav tako važna, kakor danes, čeprav je bila do potresa vsa vijugasta in ozka ter temna. Poleg Mesnega trga je bilo namreč v Spitalski ulici vedno središče ljubljanske trgovine.

Ime je dobila ulica po starem meščanskem spitalu, ki je njegovo ustanovitev že okoli leta 1345 povzročila kraljica Elizabeta, žena ogrskega kralja Karla Roberta Anžuvina. Meščanski hospital pa ni bila morda v današnjem smislu bolnica, temveč zavetišče, kjer so bili preskrbljeni revni onemogli meščani, nikakor pa ne vsi občani. Last meščanov je še danes kresija, kakor se danes imenuje ta palača z Majerjevo trgovino, in še danes dohodki te meščanske imovine grejo samo za podporo meščanov, ne pa v korist vseh občanov mestne občine Ljubljanske. V bistvu je meščanski spital l. 1788 prenehal in Francozi so dali prostore v najem za stanovanja in trgovske lokale. Med prvimi je imel tu svoja skladišča Anton Primic, oče Primčeve Julije. Svojo trgovino je imel tu tudi Franc Gallé, že od l. 1834 je pa v tej hiši trgovina l. C. Mayer, ki torej nad 100 let plačuje najemnino. Losko platno je tu prodajal že iz l. 1834 Tomaž Čemažar in je trgovina obstala do potresa, ko se je v njene prostore naselil mladi Josip Strzelba, za njim njegov sin, nato pa njegov zet Viktor Rohrmann. Ta je pa že tudi po drugi strani nad 100 let v hiši, saj je v hiši od l. 1823 Pakičeva trgovina s suho robo, ki jo še sedaj pod prvotno trdiko M. Pakič vodi g. Viktor Rohrmann. Lovrenc Peterka je v kresiji prodajal platno, nato pa njegova vdova Elizabeta roj. Demšar iz Železnikov in njena hčerka Julijana por. pl. Kastl, ki je sedaj v škofiji na Pogačarjevem trgu. Z manufakture je trgovala trdika Komac & Sone, kakor se je pisala tudi žena prvega Majerja. Za njim je to trgovino imel Ivan Več, a ime pri »Sone« je ohranila tudi še današnja lastnica Katarina Vidmar. Izginila je špecerijska trgovina Franceta Skofiča in Černetova mesnica, zato so se pa v novo povečano hišo vselile druge nove trdike. Palača se danes imenuje kresija po okrožnem uradu za Gorenjsko, ki je bil v njej od l. 1816 do 1849 in se je nemški imenoval Kreisamt.

Sedanja Krišperjeva hiša ima novi številki 1 in 2 v Stritarjevi ulici in je ta trdika tudi že 101 leto v tej hiši, pravzaprav pa še mnogo dalje, saj se je Ant. Krišper priženil v staro trgovsko hišo Alborgelijevo.

Sedanja hiša Pavla Fabianija in Gustava Jurjeve je stara pekovska hiša, od l. 1806 je bila pa tu tiskarna Egrov, od l. 1836 pa tiskarjev Kleinov, tako da je tiskarna obratovala ravno 100 let do l. 1906. Po opustitvi pekarnarstva je bila v prilljhu kramarica Ana Vesel, za njo pa že Miklavčeva manufakture. Sosedna hiša Venceslava Breznika sega prav v Ribjo ulico, kjer je bila slovita gostilna »Pri zlati ribici«, mnogo prej pa je v tej hiši stanoval Primož Trubar. V Spitalski ulici so bili v tej hiši kramarji, a l. 1801 je dobila za lastnika pekarskega mojstra Matijo Permetla. Znamenita je bila njegova gostilna, kjer so se okrog Frana Levstika zbirali naši kulturni in politični delavci Josip Jurčič, Erjavec, Grasselli, dr. Valentin Zarnik in drugi. Za časa Francozov je imel pa tu svojo menjalnico in trgovino Abraham Heimann, ki se je pa že po enem letu preselil v nasproti stojajočo hišo, kjer je sedaj v novi hiši trdika Lenasi & Gerkman. V Permetlovi hiši so bili za njim usnar Jesenko, platnar Peterka, ki smo ga omenili že v kresiji, nadalje Colman in Gril ter Schuster. Suho robo je tu prodajal Matko Arko, stanovala je pa tudi Glasbena Matka. Permetlovo hčer Franciško je vzel za ženo deželni knjigovodja Franc Ravnihar iz Mekinj, pa potreba so pa Ravniharji podrl staro hišo in sezidali sedanjo, ki je njen edini lastnik Venceslav Breznik. (Dalje prihajajo)

Zdravstvena kontrola živil in prodajalcev

Ljubljana, 9. julija.

Na podlagi zakona o nadzoru nad živilni člen 21. pravilnika o natančnejših določilih za izvrševanje zakona o nadzoru nad živilni člen 23. in zakona o zatiranju nalezljivih bolezni člen 35. bo mestno poglavarstvo v Ljubljani izvršilo ponovno kontrolo nad izdelovanjem, pripravo in prodajo živil ter nad osebjem, ki je v teh obratovalnicah zaposleno.

Mestno poglavarstvo poziva vse, tako delodajalce, kakor delojemalce, zaposlene v trgovinah z živilni, gostilnah, kavarnah, slaščičarnah, pekarnah, mesarijah, sploh v vseh obratovalnicah z živilni zaposlene osebe, da se podvržejo najkasneje do 31. julija t. l. zdravniški preiskavi ter si preskrbe potrdilo o neoporečnem zdravstvenem stanju. Preiskave se bodo vršile na mestnem fizikatu v času od 10. do 13. ure. Ob priliki uradnih higienskih pregledov obratovalnic z živilni se bo v nadalje zahtevalo od lastnikov predložitev zdravniških potrdil o zdravstvenem stanju vseh osebja. Proti kršiteljem v tem razglasu navedenih zakonskih določil se bo uveljavil kazenski postopek v smislu člena 22. in 23. zakona o nadzoru nad živilni, oziroma člena 68. zakona o notranji upravi.

Mestno poglavarstvo v Ljubljani.

Težek položaj železničarjev

XVII. kongres narodnih železničarjev v Osijeku

vih 5., 6. in 7. t. m. so zborovali narodni železničarji in brodarji v ljubkem obmejnem mestu Osijeku ob Dravi. 89 opolnomočenih delegatov iz vseh predelov naše države je zastopalo 35.600 narodnih železničarjev in brodarjev vseh strok in kategorij raznolike prometne službe. Članstvo in delegati so v predkongresnih dnevih (5. in 6. t. m.) vsestransko obravnavali vsa stanovska vprašanja, premotili težek položaj, v katerem se nahaja danes jugoslovanski železničar in enodušno ter s posebnim poudarkom ugotovili in podčrtali dejstvo, da je položaj najnižjega, t. j. železniškega delavca, v vseh strokah naravnost obupen in je takojšnja odprava s strani ustanove tako v interesu države, kakor stanu kategorično neodložljiva. Iz poročil vseh zastopnikov iz posameznih delov naše domovine je izzvenelo skrajno obupno gnetno stanje delavca in njega eksistenčna borba za golo življenje.

Pod vtisom teh izčrpnih in stvarnih poročil je kongres dne 7. t. m. kot najvišji forum te narodne železničarske organizacije enodušno sprejel odgovarjajoče sklepe, tako za notranje delo v organizaciji sami, kakor tudi kot poziv na odločujoče, da vendar končno upoštevajo upravičene zahteve tako nastavljenega kakor pomožnega osebja.

Naši vrli železničarji, ki so od obstoja naše lepe in bogate države podali vse polno

dokazov in razumevanja za najvišje narodne in državne ideale, in ki so v tem smislu poglobljali stanovsko zavest v svojih vrstah, upravičeno pričakujejo simpatij in priznanja široke javnosti, saj ni nobena tajnost, da je ta služba ena najnapornejših in najodgovornejših, bodisi v mirnem ali vojnem času.

Ker se železničarji zavedajo važnosti sodelovanja in zanimanja javnosti za svoja stanovska vprašanja, so povabili tudi zastopnike tiska, ki so se v prav znatnem številu odzvali povabilu.

Poseben sijaj in obeležje bratstva so utisnili kongresu bolgarski železničarji. Ovacije, ki so jih bili deležni bratje Bolgari, so bile izredno prisrčne in je iz govorov enih in drugih izzvenela skupna jugoslovanska zavest in stanovska solidarnost, ki se očituje prav posebno v razveseljenem dejstvu, da so bolgarski železničarji stopili v Ligo strokovnih nacionalnih organizacij železničarjev in brodarjev, kjer so bili do sedaj poleg jugoslovanskih vključeni tudi še češki in poljski železničarji.

Kongres so posetili razni predstavniki oblasti, med drugimi kot zastopnik prometnega ministra železniški direktor zagrebske direkcije g. inž. Matko Schneller.

Pri volitvah je bila izvoljena z malimi izjemami stara uprava, ki ji predseduje g. inž. Debeljevič iz Beograda.

Za 25 milijonov in pol Din kupnih pogodb

Parcela po 700 Din za kv. meter

Ljubljana, 9. julija.

Da je danes vseeno še nekaj denarja na svetu, dokazuje statistika o novih kupnih pogodbah.

V Ljubljani in ljubljanski okolici je bilo namreč v 6 mesecih registriranih 466 kupnih pogodb za skupno kupniško vrednost 25 milijonov 771.259 dinarjev. Posebno pa so bile izredno živahne spekulacije z zemljišči in hišami, kar je izreden pojav od začetka gospodarske krize 1929. leta. Na Ljubljano samo odpade v tem času 91 pogodb za skupno 17 milijonov

780.954, na okolico pa 375 pogodb za 7.900.305.

Prav živahne kupčije so se vršile v neposredni ljubljanski okolici, kjer grade mali ljudje in srednji sloji svoje stanovanjske hišice na Viču, Zgornji Šiški, v Dravljah, na Ježici in v Mostah. V Ljubljani so cene slavbnim parcelam zelo različne in se cene ravna po položaju parcele in kakovosti zemlje. Na Barju je stal na primer kvadratni meter sveta od 5—20 dinarjev, med tem ko znaša v središču mesta kvadratni meter od 100—500 dinarjev, neka parcela pa je bila prodana celo za 700 dinarjev.

Grozen samomor mlade tkalke

S kuhinjskim nožem se je zabodla

Maribor, 9. julija.

Mariborska kronika samomorov beleži zopet nov strašen samomor. V svojem stanovanju v Tattenbachovi ulici 17 si je sinoči končala mlado življenje 29 letna tkalka Lina Cisterjeva.

Včeraj popoldne je bila na izprehodu s svojim izvoljenecem še dobre volje in nihče ni takrat slutil, kako strašni naklepi ji rojijo po glavi. Ko se je zvečer vrnila domov, se je zaprla v kuhinjo. Kmalu nato so pretresi sosa-

novalec obupni kriki. Ko so sosodje prihiteli v kuhinjo, se jim je mudil grozen prizor. S kuhinjskim nožem v prsih in v mlaki krvi je ležala na tleh Cisterjeva, boreča se s smrtno. Obvestili so takoj reševalce, ki pa so prihiteli zaman. Cisterjeva je med tem že izkrevavala in umrla. — Preiskava je ugotovila, da si je samomorilka zadejala v levo stran prsi s kuhinjskim nožem tri rane. Pravi vzrok samomora je neznan.

Letovišča za vseučiliške slušatelje

Prosvetni minister je na osnovi čl. 214 splošne uredbe o vseučiliških predpisih tale pravilnik o letoviških vseučiliških slušateljev.

Čl. 1. Združenja vseučiliških slušateljev lahko organizirajo letovišča za vseučiliške slušatelje le tedaj, če dobe posebno dovoljenje po določbah tega pravilnika.

Čl. 2. Letovišča lahko organizirajo samo akademiki, slušatelji, vseučilišče. Osebe, ki niso slušatelji vseučilišča, ne morejo biti v teh letovišcih. Od tega se izvzeta nadzornik-učitelj, zdravnik in potrebne osebe, zaposlene v letovišču.

Čl. 3. Letovišča vseučiliških slušateljev se ne morejo organizirati v krajih, kjer so že letovišča šolske mladine po pravilniku SNBR 21446/35, prav tako pa se ne morejo organizirati letovišča šolske mladine v krajih, kjer je že letovišče vseučiliških slušateljev.

Čl. 4. Vsako letovišče mora imeti nadzornega učitelja, posebnega zdravnika in priročno lekarno. Kot nadzorni učitelj se določajo vseučiliški profesorji. Če so ti zadržani, se lahko določijo tudi asistenti vseučilišča.

Čl. 5. Združenja vseučiliških slušateljev, ki dobe dovoljenje za prireditve letovišča, smejo uporabiti šolska poslopja v krajih, kjer naj bo letovišče, v sporazumu z upravami teh šol.

Čl. 6. Združenje vseučiliških slušateljev, ki želi prireditve letovišča, mora vložiti prošnjo na vseučiliški senat tistega vseučilišča, kjer adruženje obstoja. Prošnjo je treba priložiti pravila o notranjem redu letovišča. Pravila morajo navajati: a) kraj letovišča in čas, v katerem bo odprto, b) notranjo ureditev letovišča, c) gmetno poslovanje, d) pravice in dolžnosti nadzornega učitelja, e) določbo, da mora imeti letovišče svojega zdravnika in priročno lekarno. Vseučilišni senat oceni prošnjo in pravila. Če smatra, da je letovišče mogoče organizirati, predlaga prosvetnemu ministru, naj dovoli prireditve letovišča in potrdi pravila o njegovem notranjem redu.

Čl. 7. Združenje, ki je dobilo dovoljenje za prireditve letovišča in ki so mu potrjena pravila o notranjem redu letovišča (čl. 6.), ne sme otvoriti letovišča, dokler mu rektor vseučilišča ne določi nadzornega učitelja in ne odobri proračuna in odredi, kdo bo starešina, zdravnik in ekonom letovišča.

Čl. 8. Neposredno nadzorstvo nad letovišči vseučiliških dijakov opravlja vseučiliški senat, ki ga vodi rektor, oziroma določenega nadzorne-

ga profesorja. Vrhovno nadzorstvo nad letovišči pa ima prosvetni minister (§ 1. zakona o vseučiliških) potom svojega odposlanca. Stroški nadzorstva obremenjujejo proračun letovišča.

Čl. 9. Nadzorni učitelj in starešina letovišča sta dolžna prijaviti vsako kršitev tega pravilnika in pravil o notranjem redu letovišča rektorju vseučilišča, ki bo nato ravnal po disciplinskih predpisih.

Čl. 10. Za nadzornega učitelja veljajo disciplinski predpisi splošne uredbe o vseučiliških. Za slušatelje vseučilišča, ki so v letovišču, velja disciplinska uredba vseučiliških slušateljev. Za osebe letovišča veljajo disciplinski predpisi za dnevničarje po uradniškem zakonu.

Čl. 11. Ta pravilnik stopi v veljavo, ko ga predpiše prosvetni minister, obvezno veljavo pa dobi z dnem razglasitve v »Službenih novinah«. Tedaj prenehajo za letovišča vseučiliških slušateljev določbe pravilnika o dijaških letoviščih SNBR 21446 od 8. junija 1935.

Občni zbor Narodne odbrane v Studencih

V ponedeljek zvečer je imela Narodna odbrana v Studencih redni občni zbor. Kot delegat oblasnega odbora je bil navzoč predsednik prof. dr. Dolar. Članstvo pa se je občnega zbora udeležilo v velikem številu.

Iz poročil, ki so jih podali predsednik Franjo Bende, tajnik Janko Mlakar, blagajnik inž. Gruden in načelnik propagandnega oddelka Rihard Pegan, se zreali velika aktivnost in ljubezen do dela, ki ga narukuje organizacija. NO v Studencih vrši važno nacionalno delo, ki je raztegnjeno tudi na mejo, kar najlepše potrjujejo uspehi obmejni tabori. Predsednik oblasnega odbora dr. Dolar je pohvalil delovanje organizacije in poudaril, da je studenska NO med prvimi in najagilnejšimi v oblasti. — Izvoljen je bil naslednji odbor: predsednik Franjo Bende, odborniki: inž. Gruden, Janko Mlakar, Rihard Pegan, Evgen Bagrinovski, Franc Vivod, Anton Pinter, Janko Golčar. Nadzorni odbor Ivorijo Anton Belšak, Janko Blaznik, Franc Mikek, Joško Frelih in Martin Slabe.

Manifestacija za naš Jadran

Starodavno mesto Bakar je na praznik sv. Petra in Pavla nenavadno oživelo. Mase ljudstva so se zgrnile od blizu in daleč, da prisostvujejo slavnostni otvoritvi doma Jadranske straže iz Maribora. Seveda so prihiteli v zelo velikem številu Mariborčani, mladina, ki ji je predvsem dom namenjen, Ptuj, kjer je najstarejša organizacija in ki sploh prednjači pri razširjanju ideologije Jadranske straže. Maribor je zastopala I. deklška meščanska šola, ki jo je privedla gđ. Bračičeva Herma, iz St. Jurija je bil podmladek na kmetijski šoli, ki ga je pripeljal direktor zavoda g. inž. Valentin Petkovšek, dalje so bili oddelki iz Rogaske Slatine, Šmarja itd. — V Bakru je želez prisrčno dobrodošlico in prijetno bivanje vsem predsednik domačega krajevnega odbora Jadranske straže g. prof. Vjenceslav Glavan, kateremu se je zahvalil tajnik oblasnega odbora g. Janko Pirc.

Svečano razpokoženje je podčrtal v pisani skupini celoten oficirski zbor eskadre, ki se je prav za to priliko zadržal v luki. Med odličniki je bil v sprevodu načelnik banske uprave g. Josip Breznik, ki je zastopal bana Dravske banovine in predsednika Oblasnega odbora iz Ljubljane; zastopnik bana Savske banovine sreski načelnik g. dr. Markovič, zastopnik komandanta mornarice, komandant eskadre, kapetan bojna broda g. Tomo Tjanič, luški kapetan Anton A. Antič, predstavnik Izvršnega odbora iz Splita g. Pavel Ivočko in dr. Joško Jerič, pa še zastopniki drugih oblasnih in krajevnih odborov ter raznih korporacij.

Točno ob 11. uri je prispel zastopnik Nj. Vel. kralja polkovnik g. Dušan D. Krstić, komandant II. planinskega polka na Sušaku. Ob njegovem prihodu je zasvirala godba drž. himno. Med sviranjem molitve je blagoslovil dom duhovnik g. Franjo Mladič. Po cerkvenim obredu je pozdravil vse odličnike predsednik oblasnega odbora g. dr. Franjo Lipold. Po himni so čestitali oblasnemu odboru zastopniki Ljubljane, Sušaka, Bakra, Beograda in izvršni odbor iz Splita, nakar je zapel oktet Jadranske straže iz Maribora »Zdravico«. S prisrčno čestitko odboru za napore je otvoril dom zastopnik Nj. Vel. kralja. Zadonela je mogočna himna »Mojše adrijansko«. Podrtilne besede na mladino je naslovil še tajnik oblasnega odbora g. Janko Pirc, nakar so odšli gostje v dom.

Mladinski dom v Bakru je odprt. Vse čas od otvoritve je napolnjen z ekskurzisti, prav te dni je odšla iz Maribora kolonija, ki ostane v domu do konca julija, ko odide druga kolonija. Naj postane ta dom kovačnica novih borcev za našo Jadransko stražo, naj se pa izpolni tudi čestitka bratskega odbora iz Bakra, ki želi, da postane ta dom gnezdo, v katerem naj se vzgoje morski sokoli za obrambo našega jugoslovanskega Jadrana.

Strela vpepelila gospodarsko poslopje

Preteklo so oto popoldne okoli 15.30 ure je prihrumela od Celja proti Sv. Juriju pri Celju in dalje proti Šmarju pri Jelšah nevihta. Močan naliiv je trajal pol ure. Med naliivom je udarila strela v gospodarsko poslopje šumrade Franca pri Sv. Primožu. Gospodarsko poslopje je popolnoma zgorelo z vso letošnjo krmo, poljedelskimi stroji itd. Živino in večino vozov se je posrečilo rešiti. Škoda znaša okoli 80.000 Din, a lastnik je bil zavarovan za 30.000 Din. — Med to nevihti je udarila strela tudi v poslopje g. Goleža v vasi Ponikva, srez Šmarje pri Jelšah. Ogenj je uničil tudi tu vse. Na pomoč so prihiteli k šumradi gasilci iz okolice Sv. Jurij pri Celju.

100 ovadb zaradi žeparjev

Ljubljana, 9. julija.

Do danes je bilo proti žeparjem, ki so vršili svoj posel predvsem med evharističnim kongresom, pri državljanu tožilstvu prijavih 100 ovadb. Predvsem gre za 14 tatvin gotovine od najmanj 60 pa do 10.000 dinarjev. Pokradli so žeparji do 12.660 dinarjev.

Največja tatvina je bila v frančiškanski cerkvi, ko je neznan žepar odnesel nekemu ljubljanskemu šolskemu slugu denarnico z 10.000 dinarji gotovine. Žepar, za se izkazali zlasti kot specialisti za ure, Ukrađenih je bilo 10 ur v vrednosti 23.000 dinarjev. Ure so bile vredne nad 2000 Din.

Neki Bločan je imel posebno smolo. V nedeljo popoldne je ves utrujen v hudi vročini legel v hladno senco v gozdiču ob salezijanski cerkvi na Rakovniku. Poleg sebe je položil površnik, vreden 500 Din in sezute čevlje, vredne 150 Din. Ko se je prebudil iz sladkega spanca, pa je opazil, da nima več niti suknjica niti čevljev, ki mu jih je neznanec na vsem lepem odnesel. Rudarju Ivanu Kramplju, ki je doma iz okolice Maribora in je prišel na kongres prav iz Belgije, pa je neki žepar tudi ukradel v stolnici 1900 dinarjev gotovine in 400 frankov, vse polne dokumente z voznim listkom vred.

Čitajte in razširjajte
»Glas naroda«!

Dnevni dogodki

× **Kmetijska Matica** je književna družba slovenskega kneta. Za skromno članarino Din 20 (poština posebej) poklanja Kmetijska Matica svojim članom redno vsako leto po 4 knjige, in sicer dve knjižice kmetijsko-strokovne ali narodno-gospodarske vsebine, eno povest in veliki koledar za naslednje leto. Člane sprejemajo krajevni poverjeniki Kmetijske Maticе, lahko pa se priglasi tudi neposredno pri upravi Kmetijske Maticе v Ljubljani, Kolodvorska ulica 7.

× **Prepovedana knjiga** in dovoljeni časopisi. Po odredbi notranjega ministrstva je prepovedan uvoz in razširjanje knjige »The Sarajevo crime«, ki jo je objavila v Londonu publicistinja Edith Darham. — Z drugo odredbo ministrstva pa je bil dovoljen uvoz in razširjanje italijanskih listov »Tribuna«, »Corriere della Sera«, »Popolo d'Italia« in »Stampa«, ki izhajajo v Rimu, Milanu in Turinu.

× **Antialkoholna razstava** v Zagrebu. V prostorih umetniškega paviljona je bila otvorjena zanimiva antialkoholna razstava. Razstava je dobro organizirana in tudi lepo posečena. Zelo bogat material prikazuje plemenit trud treznostnega pokreta v borbi proti pijančevanju. Posebno uspehi so oddelki »Alkohol in kriminal«, »Alkohol in družina«, ter mnogi drugi. Treznostna akcija je v naših južnih krajih odlično organizirana in ima krasne uspehe. V Dravski banovini, kakor je razvidno iz neke statistike na razstavi, pa slične akcije nimajo posebnega uspeha.

Stedljivost za zimo LUTZ
× **Razpisane zdravniške službe.** Kr. banska uprava Dravske banovine razpisuje službo šefa ginekološkega in porodniškega oddelka, odnosno primarja na tem oddelku banovinske bolnice v Celju. Prosilci morajo dokazati zahtevano kvalifikacijo po § 20 zakona o bolnicah. Prošnje naj se vložijo pri kr. banski upravi do 25. julija 1935, ter službo zdravniška združene zdravstvene občine Crnomelj s sedežem v Crnomlju v položaju banovinskega uradnega pripravnika z mesečno plačo 1.275.— Din; prosilci morajo imeti pogoje po § 3 zakona uradnika za sprejem v državno službo ter poleg tega vsaj šest mesecev bolnišne prakse iz porodništva in ginekologije; prošnje naj vložijo pri banski upravi do 15. avgusta 1935.

Čas si prihranite ako čistite vse Vaše kovinske predmete s SERVITOR-VATO,

ker ohranijo lesk (ne oksidirajo) mnogo dalje. Dobite v vsaki železninski in špecerijski trgovini EKSTRAKT družba, Ljubljana, Gosposvetska c. 8

× **Okali so ga.** V nedeljo 7. julija se je mudil v Lešah na Gorenjskem tudi 24 letni delavec Franc Zdešar, ki je doma iz Slnednika pri Kranju. Leški fantje pa so imeli nanj hudo piko najbrže zaradi nekega dekleta in ga je to nedeljo napadla večja skupina fantov, ki so mu z nožem prizadejali 18 ran po životu. Rane so precej hude in je bil v ponedeljek Zdešar prepeljan v ljubljansko splošno bolnico. Bojevitim fantom so orožniki že na sledu in bodo prejeli zasluženo kazen.

× **Za komunalna javna dela.** Uprava glavne Zveze obrtniških združenj je poslala gradbenemu ministru vlogo, v kateri prosi, naj se pri izvajanju javnih del čim več ozira na komunalna javna dela. Zaradi oživiljenja narodnega gospodarstva bi se morala določiti večja svota denarja samo za zgraditev občinskih vodovodov, za kanalizacije in zgraditev drugih javnih objektov v mestih, ki jim takih naprav zelo primanjkuje.

× **Izletniški vlaki.** Dne 14. julija 1935 se bo ob 0.12 odpeljal iz Zagreba gl. kol. poseben izletniški vlak za Sušak, ki se bo s Sušaka vračal, istega dne ob 20.40 ter bo došel v Zagreb 15. julija ob 2.30. Znižana vozna cena za eno osebo za tja in nazaj znaša: za relacijo Zagreb—Sušak v II. razr. Din 69.—, v III. razr. Din 46. za relacijo Karlovac—Sušak v II. razr. Din 54. v III. razr. Din 36.—. Potniki z vseh postaj ljubljanske direkcije, ki želijo potovati s tem vlakom, uživajo za vožnjo od svoje vstopne postaje do priključne postaje Zagreb gl. kol. ali Karlova 50%ni popust od normalne vozne cene. Natančnejše informacije glede voznega reda in formalnosti, nanašajočih se na uporabo 50%nega popusta za vožnjo do priključne postaje, morejo potniki dobiti pri potniških blagajnah žel. postaj.

Ljubljana

Dnevna pratika.

Sreda, 10. julija. Katoličani Amalija, dev. pravoslavni: 27. junija, Samson.

Dežurne lekarne:

Dr. Kmet, Tyrševa cesta 41, Trnkoczy, ded., Mestni trg 4, Ustar, Selenburgova ulica 7.

× **Javna seja ljubljanskega mestnega sveta.** Predsednik ljubljanske občine g. dr. Ravnihar je sklical javno sejo ljubljanskega mestnega sveta za četrtek, dne 11. julija t. l. ob 17. uri v veliki mestni dvorani. Na dnevnem redu je naznanilo predsedstva, odobritev zapisnika zadnje javne seje, kratkoročno posojilo za dovršitev del na bežigradski šoli ter poročilo odbora za upravo mestnih hiš, odobritev pogodb za kopališče v Kolesiji med ljubljansko občino in Sportnim klubom »Jadrani« in odobritev pogodb za najem dvorane v Mestnem domu med občino in St. Jakobskim gledališkim odrom.

× **Osebnе spremembe na sodišču.** Doslej k sreskemu sodišču dodeljeni sodnik Vladimir Velušek je določen za preiskovalnega sodnika na VIII. oddelku. Sodnik Fran Gubenšek pa je prevzel IX. preiskovalni oddelk. Dosedanji preiskovalni sodnik Jože Baričević je dodeljen civilnemu oddelku okrožnega sodišča. Predlovalni sodnik dr. Mirko Kresnik je odšel na daljši dopust.

× **Hudo se je oparila.** Mala delavčeva hčerka eno in pol letna Justina Ščurk iz Nove Štife je v ponedeljek dopoldne zvrnila nase lonec vrele vode in se je hudo poparila po životu, hrbtu in rokah.

* **Razmestitvene preglede,** ki jih dostavlja mestno poglavarstvo hišnim gospodarjem, se mora izpolnjevati vrniti do 20. t. m. Prva vodoravna rubrika je za gospodarjevo stanovanje, ostale vodoravne pa so določene za stranke (najemnike). Če gospodar ne stanuje v hiši, izpolni prvo vodoravno rubriko v toliko, kolikor se ga tiče in se podpiše. Vsakdo, ki vodoravno rubriko izpolni, se mora podpisati. Navpičnih rubrik 9 do 17 ni treba izpolniti. Podpisati se mora vsaka hiša, če je zasedena ali ne. Kuhinje se ne vpisujejo. Ker mora mestno poglavarstvo pole še enkrat prepisati v dvojniki in je rok za predložitev vojaški upravi zelo kratek, se vsi pozivajo, da jih gotovo vrnejo do 20. t. m. mestnemu poglavarstvu. Informacije dobite vsak dan od 8. do 14. ure, ob nedeljah pa od 9. do 11. ure v mestni posveovalnici, Mestni trg 2/I, soba št. 22.

RUDE IN KOVINE d. d.

LJUBLJANA

TELEFON
27-27
28-27

* **Svojega gostitelja je okradel.** V soboto so prijeli Franca Ježa, ki je znan postopač. Ljudje so ga opazili, ko je ukradel suknjo in še več drugih reči. Ko je odhajal, ga je opazila služkinja in videla, da nese nekaj s seboj in se je pognala za njim na lov. Končno so ga ljudje vjeli v Turkovem hlevu. Oškodovanec, neki Drvarič, pa toliko časa ni dal miru, da je ukradene stvari spet našel, in sicer v jastih, kamor je J. ukradene stvari odvrnil. Prej se je že večkrat vtihotapil spat, kjer je Drvarič spal, in tega prosil, da mu je posodil delavsko knjižico, nato pa jo je lepo popihal. Drvarič je imel škode 1000 Din, dobil pa je po naključju vse nazaj.

* **Bafa proti Kristanu.** Zastopnik tvrdke Bafa, tvornica gume in gumijastih izdelkov d. d. Bo rovo, dr. Frlan je na okrožnem sodišču predložil za tvrdko Bafa pritožbo proti rešitvi sreskega sodišča v Ljubljani, ki je zavrnilo Bafino tožbo proti ljubljanskemu čevljarstvu mojstru g. Franu Kristanu zaradi žaljenja fasti in zaradi neelojalne konkurence kot neutemeljeno. Konflikt med Bafa in g. Kristanom torej še ni zaključen in vzbuja veliko zanimanje med obrtništvom, ki se seveda radovedno, kako se bo ta zadeva razplela.

* **Lepa Nežika pred sodniki.** Elegantna, v lepo belo obleko oblečena 23letna bivašica frizerka Nežika z Jesenic je dajala danes pred sodiščem svoj račun. Je čedna dekle, vendar pa je bila že večkrat kaznovana, ker jo je preveč mikala tuja lastnina. Aprila meseca je v Ljubljani izmaknila Albin Severjevi lepo ročno torbico s 512 dinarji gotovine. Pred sodni je danes izjavila, da je našla v torbici samo manjšost 74 dinarjev in 75 par, vendar pa jo je mali senat kljub temu obsodil na 1 leto in 10 dni roboj, ter ji je tudi prepovedal vrnitev v Ljubljano. Dekle je obsodbo vsaj navidezno hladnokrvno sprejelo.

* **Izlet z motornim čolnom po Ljubljani.** V nedeljo dne 14. t. m. priredi Mornarska sekcija JS v Ljubljani izlet z motornim čolnom v Prešerje. Odhod iz Ljubljane ob 7. uri zjutraj, povratek ob 6. uri zvečer. Pohižite s prijavitelji, kajti za 10 Din bo poskrbljeno za godbo, zabavo, kopanje in izlet na žalostno goro, seveda v omejenem številu. Prijave sprejema pisarna JS, Tyrševa cesta 1a/IV.

* **Tatvine.** Na Vodnikovem trgu za semeniščem je bila v soboto ukradena Mariji Zavašnik iz Tomačevega št. 25 iz zunanega žepa predpasnika denarnica z vsebino okoli 140 dinarjev gotovine. — Antonu Sodniku, inženjerju z Zrinjskega ceste št. 15 je bil ukraden na Ljubljani športni čoln, vreden 500 Din. Čoln je bil modre barve, 4 m in pol dolg z napisom »Tabuc«. — Iz pokopališča Sv. Krištofa je bila raz grobnice rodbine Zevnik ukradena okrog 80 kg težka bakrena pločevina, zaradi česar trpi župnišče okrog 1200 dinarjev škode. — V Nunki ulici je bilo v noči na 7. julija vlomljeno v jedilnico Nade Klemenčič in pokradeno raznih predmetov za 80 Din.

* **Od 4 mesecev na 2 leti zvišana kazen.** Apelacijsko sodišče v Ljubljani pod predsedstvom dr. Alojzija Gradnika je zvišalo izdelovalcu orgel 37 letnemu Stanku P. kazen od 4 mesecev strogega zapor na dve leti strogega zapor. P. je bil letos 28. februarja pred sodnikom pooblaščen obsojen zaradi žaljenja Nj. Vel. kraja.

Maribor

△ **Nočna lekarniška služba.** V sredo imata nočno lekarniško službo Vidmarjeva lekarna na Glavnem trgu in Sirakova lekarna na Aleksandrovi cesti.

△ **Borza dela** nudi zaposlenje barvarju in likarici. Informacije v pisarni v Gregorčičevi ulici.

△ **Vpisovanje v obrtno nadaljevalno šolo v Mariboru.** Ker se začne po novem pravilniku pouk na tej šoli že v začetku septembra, se bo vršilo vpisovanje na mestnem poglavarstvu od 1. do 20. avgusta t. l. vsak dan od 10. do 11. ure dopoldne. Vpisati se morajo vsi vajenci in vse vajenke, ki še niso stari 18 let in še nimajo odpuščene obrtno nadaljevalne šole. K vpisovanju je treba prinesli zadnje izpričevalo in običajno vpisnino.

Mednarodna razstava čistokrvnih psov v Mariboru

Maribor, 9. julija.

V okviru IV. Mariborskega tedna se bo vršila 3. in 4. avgusta t. l. III. drž. razstava čistokrvnih psov. Prireditelj bo pod okriljem Jugoslovanske kinološke zveze in Mednarodne kinološke zveze v Bruxellesu. Ta zanimiva razstava, ki bo nedvomno zelo povzdignila interes za letošnji Mariborski teden, se bo pričela 3. avgusta ob 13. uri. Za zmagovalca je razpisan častni naslov »Jugoslovanski zmagovalac« — Maribor 1935, s čimer so združeni veliki izgledi za mednarodno lepoto prvenstvo. Vsa inozemska mesta, ki imajo interes za to razstavo, z največjim zadovoljstvom odobravajo izredne ugodnosti, ki jih nudi naša država tudi inozemskim razstavljalcem čistokrvnih psov na letošnjem IV. Mariborskem tednu, saj bodo lahko brez večjih stroškov uveljavili svoje prvovrstne pasme tudi v tujini. Kakor znano, se prizna mednarodno prvenstvo onemu, kateremu prisodijo različni sodniki v različnih državah 3 krat zmago. Da vlada zlasti v tujini za razstavo čistokrvnih psov na letošnjem Mariborskem tednu zelo veliko zanimanje, kažejo že številne prijave.

Častni odbor te prireditve tvorijo gg. dr. Mirosław Ploj, podpredsednik senata, dr. Franjo Lipold, načelnik mesta Maribora, Rudolf Golouh, podnačelnik mesta Maribora, Milan Makar, sreski načelnik, dr. Ivan Seneković, sreski načelnik, Bogdan Pogačnik, predsednik Slov. lovškega društva, Ferdo Pinter, veletrgovec in predsednik združenja trgovcev, Anton Krejčič, predsednik Zveze industrijev, Drago Klabučar, predsednik Društva ljubiteljev psov, Maribor, Thea Pirih, soproga veleposelnika.

Pojasnila in prijave za mednarodno razstavo čistokrvnih psov v Mariboru pri Jugoslovanski kinološki zvezi v Ljubljani, Cesta v Rožno dolino 36.

△ **Gorelo je pretekli teden** pri veleposelniku Josipu Barthu v St. Janžu pri Dravogradu. Iz še ne pojasnjenih vzrokov je pričelo goreti gospodarsko poslopje, ogenj pa se je kmalu razširil tudi na stanovanjsko poslopje in oboje upepelilo do tal. Škoda je ogromna in je delno krita z zavarovalnino.

Vse hiti Kam?
V trgovino pobištva in tapetniških izdelkov **E. ZELENKA, Maribor, Ulica X. oktobra**

kier se dobi vse za stanovanjsko opremo. Vzamejo se tudi v plačilo hranilne knjižice.

△ **Izdane in izbrisane obrtne pravice.** V juniju je bilo v Mariboru izdanih 8 obrtnih pravic, in sicer naslednjim: mesarju Leopoldu Trpinu na Aleksandrovi cesti 53, branjevki Ani Resnikovi na Meljski cesti, gostilničarki Ivanki Geršakovi v Mlinski ulici, krojaču Leopoldu Arčiču v Frankopanovi ulici, trgovki Anjalji Rantnerjevi na Koroški cesti, restavratnerju Kvirinu Merlaku na Grajskem trgu, šivilji Tereziji Pojskruhovni na Tržaški cesti in krojaču Henriku Farteku v Dravski ulici. — V istem času pa so bile izbrisane naslednje obrtne pravice: trgovka Kristina Jeršak v Frankopanovi ulici, krojač Anton Kosar na Aleksandrovi cesti, krojač Tomaž Medved v Dravski ulici, pisarna pa posredovanje Karl Troha v Vetrinjski ulici, gostilna Jožica Lorenčak v Črtomirovi ulici, starinarina Alojz Jevšenak v Stolni ulici, trgovina Jakob Mandil v Prešernovi ulici, trgovina Karl Kramberger v Stolni ulici, pekarna Peter Bugnar na Koroški cesti, stojnica Frančiška Kliček na Glavnem trgu in trgovina Karl Schmidt v Stolni ulici.

△ **Za izlet v Ljubljano, Bled in Bohinj,** ki ga prireja v dneh 13. in 14. julija 1935 avtobusni promet M. P. s svojim autocarom »Rdeči Francelj«, je prostih še nekaj sedežev. Cena za osebo le Din 160. Prijave in vse informacije pri Vodstvu avtobusnega prometa M. P., Maribor, Glavni trg 26 (Telefon 22-75). Izkoristite to ugodno priliko cenenegega izleta v najlepše kraje Slovenije!

△ **Nož.** V Vičancih pri Vel. Nedelji se je zgodil preteklo nedeljo grd napad na posestniškega sina Petra Majcena. Ko se je Majcen z nekim prijateljem podal zvečer v vas, so ga napadli še neizsledeni nasilneži in ga tako oklali z nožem, da so mu izstopila čreva. Majcena so prepeljali v ptujsko bolnišnico, kjer se bori s smrtjo. Za napadalec poizvedujejo orožniki.

Celje

■ **Pisarna obrtne razstave** bo odslej poslovala na razstavišču v mestni osnovni šoli v Gregorčičevi ulici vsak dan dopoldne in popoldne. Tam se dobivajo tudi vse informacije o razstavi.

■ **Nabornikom nič pijače!** Dne 20. t. m. in nadalje pridejo v Celje naborniki. Njim in njihovim spremljevalcem kremljarji na področju celjske policijske uprave ne smejo dajati pijače.

■ **Obrtna razstava.** Za časa obrtne razstave bodo na dvorišču Trgovske šole bufeti, kavarni, strelišče, plesišče in splošno zabavišče. Ob sobotah, nedeljah in za praznik bo policijska ura podaljšana.

■ **Neumestno za reklamo.** Ob stiku Mariborske ceste in nove ceste iz Celja v Gaberje so za plotom nameščene zapored tri široke in visoke table za reklamo, ki popolnoma onemogočujejo razgled. Treba bo, da se zgodi na tistem mestu velika nesreča, da se bo videlo, kako neumestna je tam reklama. Tudi tiste kotanje tam bi se dalo zadelati.

■ **Hud pretepač.** France Golčer je napadel 18 let starega delavca Ivana Rancingerja v Oplintni. Tako ga je obrazil in zdelal, da ga je močno poškodoval po trebuhu, rebrih in na vratu. Rancinger leži v tukajšnji bolnišnici.

Krani

Na obzidju starega Kranja

Občinski delavci dovršujejo sedaj zadnji del kanalizacije v starem delu mesta, to je od Colnarja do Šumijeve gostilne.

Pri Šumijevi hiši so pa naleteli na globok obok, ki vodi proti Kokri. Najbrže je to del tekel nekoč jarek, ki je brnil dohod v mesto s severne strani. Na tem prostoru med Šumijem in Jahačem so se nahajala tudi mestna vrata, do katerih je bilo mogoče priti le čez omenjeni jarek, ki je vodil od Jelena čez Jahačevo dvorišče.

Kake 3—4 m od Šumijeve hiše so naleteli na temelje neke podrtе hiše. Trg pred »ikosa« je bil namreč včasih mnogo ožji in se je tu nahajala še ena vrsta hiš, t. j. mimo Maticke. V zgodovinskem pogledu je glede na svoj razvoj ta del mesta prav zanimiv.

Jezerko se polni. Skozi Kranj je pretekli teden odšlo precej letoviščarjev iz južnih krajev na Jezerko in deloma tudi v Predvdor. Gražarjev avtobus je bil večkrat čisto poln. Letos se je pričel sezona nekoliko zavlekel. Morda bo sedaj bolje. Avtobus vozi sedaj na Jezerko dvakrat dnevno, dop. ob 10.38 in zvečer ob 19.40, z Jezerskega se pa vrača zjutraj ob 6.20 in popoldne ob 17. uri. Turistovski avtobus je pa ukinjen.

Adaptacija. G. Ivan Bitenc, ki je nedavno kupil od g. Lj. Sirca poleg gimnazije polovico hiše, bo njene spodnje prostore temeljito preuredil. Napravl bo lep, moderen trgovski lokal.

Trbovlje

Sokolski javni nastop, ki naj bi bil preteklo nedeljo, je radi smrti podstarešine br. ing. Ivanoviča preložen na jesen.

Zalna svečanost. Med pripravo za nastopski nastop je užalostila naše Sokole vest o smrti brata podstarešine Ivanoviča. V soboto zvečer se je zbralo mnogo članstva, naraščajo in dece v sokolski dvorani, da počasti spomin svojega odličnega brata. Br. Adolf Jesih je v toplih besedah orisal življenje vzornega nacionalista in Sokola. Spominu pokojnika so vzklili vsi zbrani v globokem ganotju trikratni »Slava«. Zalno manifestacijo je zaključila sokolska godba s koralom. Na pogrebu, ki je bil v torek v Leobnu, sta zastopala Sokolsko društvo brata ing. Gostiša in Widra. — Na grob sta ponesla slovenske zemlje in venec z državno trobojnico ter napisom: »Svojemu podstarešini zadnji sokolski Zdravo — Sokol Trbovlje«.

Moko so dobili. Te dni je bila rudarjem razdeljena moka. Vsak rudar je dobil po 6 kg zase in 3 kg na vsakega družinskega člana. V avgustu bodo dobili zopet isto količino. Rudarji sprejemajo to z mešanimi občutki. Sila in skrb za družino jih sili, da sprejemajo to miloščino, četudi jo načelno odklanjajo. Naši rudarji si želijo le poštenega dela in poštenega zaslužka. V tekoči polovici meseca bodo rudarji imeli šest delovnih dni.

Odlikovanje sokolske godbe. Savez Sokola kraljevine Jugoslavije je povabil našo sokolsko godbo, da bi sodelovala pri zletu Sokolov v Sofijo na slavnostne dni bolgarskih »Junakov«. Žal se naša godba radi nepremostljivih ovir ne more odzvati povabilu, ki je odlično priznanje Sokolskega Saveza naši mladi godbi.

Radeče

Zadnja pot. Poročali smo že, da sta si s samokresom končala življenje komaj 21letni Pohar Ivan, posestnik in delavec tovarne »Peta«, in 25letni mizarški pomočnik Krohne

Ivan. V ponedeljek so ju pokopali. Pred hišo, v kateri sta ležala na skupnem odru, kar sta želela v oporoki, se je začela zbirati množica ljudi, ki je prišla, da se od njiju poslovijo. Pevci prijatelji in tovariši so jima s solznimi očmi zapeli žalostinko v zadnje slovo.

Škofia Loka

Zadnje čase hodijo uslužbenci in slučajni poklicni zastavljenci neke mariborske tvrdke po naših župnijah in šolskih okoliših z nekimi priporočili in ukazi, popravljati in obnavljati strelovode na zvonikih in šolskih poslopjih.

Ze to je napačno, da v času, ko naše obrtništvo hira in propada, ker nima naročil, tujci, ki govorijo med seboj večinoma le nemško, dobivajo delo in zaposlitev; še bolj vnebovpijejo pa je, da zlasti cerkvam računajo tako pretirane cene, ko vsi vemo, deželi.

V dolžnost si štejem opozoriti vsa omenjena predstojništva, da naj se v slučaju potrebe obračajo na domače mojstre, ki bodo hvaležni opravili vsa dela cenejše in neprimerno boljše.

Samo iz poljanske in selške doline so odnesli v zadnjih 4 dneh desetstisočake. Šli bodo pa tudi še drugam.

Bodite previdni in ne nasedajte lažnim navedbam in tujim koristolovcem!

Naš mladi kralji kum sokolskega prapora

Dol. Lendava, 9. julija.

Naša severna meja je doživela preteklo nedeljo pomembno sokolsko slavo. Sokolsko društvo v Dolnji Lendavi je proslavilo 15-letnico svojega obstoja in razvilo sokolski prapor, ki ga je društvu poklonil mladi kralj Peter II. Mariborska sokolska župa, zavedajoč se tega važnega praznika na naši severni meji, pa je priredila delni župni zlet, katerega so se udeležila društva murskega, prekmurskega in ptujskega okrožja.

Z jutranjimi vlaki je prispelo Sokolsivo v Dolno Lendavo, ki je bila vsa v prazničnem

razpoloženju. Prišli pa so tudi bratje in sestre iz Medjimurja in Hrvatskega Zagorja. Bila je to prava jugoslovansko-sokolska manifestacija. Visokega kuma prapora, Nj. Vel. kralja Petra II. je zastopal na slavlju komandant mesta iz Čakovca general Jovan Dokić, ki je razvil prapor v imenu visokega kuma in privezal nanj krasen trak iz težke modre svile z napisom »Peter II.«. Po blagoslovu sokolskega prapora je bila izvrstno uspela javna telovadba ob veliki udeležbi prebivalstva. Bana Savske banovine je zastopal sreski načelnik dr. Kartnik, navzoči pa so bili tudi predstavniki raznih nacionalnih in kulturnih organizacij. S proslave je bila med velikimi ovacijami odposlana udanostna in pozdravna brzojavka mlademu kralju Petru II. na Bled. Vrlemu lendavskemu Sokolu k visokemu odlikovanju naše iskrene čestitke, z željo, da bi se pod novim kraljevim praporom zbralo vse kar jugoslovansko in sokolsko čuti. Zdravo!

Smrtna nesreča kolesarja

Maribor, 9. julija.

Pri Ormožu se je zgodila nesreča, ki je zahtevala za žrtev šletnega Jožka Goloba iz Ormoža. Po cesti blizu Ormoža je vozil na kolesu neki kovač 3 m dolgo železno travervo. Naproti mu je privozil na kolesu in v diru šletni Jožko Golob ter zadel z vratom v travervo s tako močjo, da si je dobesedno prebodel vrat. Dečko je imel še toliko moči, da se je opotekel do bližnje hiše, kjer pa se je mrtev zgrudil. — Krivdo nesreče bo ugotovila preiskava.

Odlomki s pota

Salzburg, v juliju.

Ko vzevate Tivolij in se Ljubljana sprosti v zlatu sončnih žarkov, ko se razprše meglice in je nebo nad mestom sinje modro, pride vame hudo kopnenje. Nikjer ne najdem miru, nikjer mi ni obstanke. Davni spomini me kličejo, vabijo. Ven — v svet! In če sem doma in spustim zavese, da me zunanost ne moti, pa se prikrade droben spomin, zarije se v možgane, pričara mi davne slike v vse lepših, opojnejših barvah, da se jim premagam predam. In s filmsko naglico beže pred menoj slike in spomini.

Z Mileo šetava ob curiškem jezeru, z Anito kramljava na gostilniškem vrtu nad Montmartrom, z Jonko postajava na Hradčanih, s Hanno se potepava po Berlinu, Ruth me spremlja v Grienzing.

Dunaj. Gledališča in studiji, povsod imam prijatelje, na katere me vežejo dragi spomini. Berlin nekoč... V eni sezoni so gostovali Tatrov, Meyerhold, Habimah, Granowsky... In zopet Reinhardt, Jessner, Piscator, Karl Heinz Martin...

To so spomini, ki jih ne pozabiš nikdar. In samo ena misel ti raje še v možganih: Ven, v svet! Vsaj za kratek čas zopet zadihati širše ozračje, vsaj za čas priti iz malenkostnih borb in intrig, postati zopet človek med ljudmi — in videti končno kaj novega!

O — pri nas so ljudje taki vsevedoži, taki geniji! Vsi so kot z ekrazitom napolnjene bombe modrosti in vedno se bojiš, da ne bo nekega dne razneslo cele Ljubljane.

In samohvala, hinavstvo! Kako majhni smo v tem oziru! V vseh poklicih, v vseh stanovih imamo take laži-bogove, ki se redijo od lastne duhovitosti, domišljije in ljudske neumnosti!

Spominam se še poročila v nekem našem dnevniku. Ne vem že kdo — saj je končno ime po-

Delovne čete akademikov

Akademiki iz vse države, združeni v svojih »Delovnih četah« pri delu. Lani so zgradili pri Virovitici krasen Sokolski dom, letos pa grade tam osnovno šolo. Poleg tega grade vodnjake z zdravno pitno vodo, širijo s filmi zmisel za higijeno, medicinci brezplačno pregledujejo ljudi; veterinarji dajejo nasvete za živino, agronomi za racionalnejšo obdelavo

zemlje in slično. V teh četah je tudi mnogo Slovencev. Tako sta na naši sliki (kjer vidimo skupino, ki dovaža cement), četrti in peti akademik (od leve proti desni) iz Dravske banovine. — Na sliki jasno vidimo močno voljo in optimizem mlajše generacije, da posveti tudi svoj prosti čas za boljše in lepšo bodočnost naše vasi.

Nekaj o zavijačkah

Pred tednom smo ob pričetku sezone najrazličnejših svečanosti in prireditvah, kjer nastopajo tudi narodne noše, objavili članek, kjer smo opozarjali na razne pogrške narodnih noš. Pri evharističnih slavnostih smo spet videli tako slabe posnetke raznih avb, da smo v svojem poročilu moralno napisati, kako potreben je zakon za zaščito narodnih noš, ker jih nam bodo drugače brezvestni imitatorji in ljudje, ki nimajo niti okusa niti znanja, popolnoma pokvarili. Iz naše narodne noše, te svete dedščine po naših dedih in babicah, bomo sami ustvarili maskare, kakršne že danes vidimo na vseh mogočih prireditvah. Ne-poučeni ljudje sami pomagajo uničevati narodno nošo, a naloga naših šol je, da ohranijo te narodne relikvije ter skrbijo, da se noše ne kvarijo z nepravilnimi posnetki. Še enkrat povdarjamo, da je v prvi vrsti šola poklicana vzgajati mladino in ves narod v tem smislu, da varuje narodno blago in njegove oblike.

Zato smo bili pa do skrajnosti presenečeni in ogorčeni, ko smo že na drugi šolski razstavi opazili na najneverjetnejši način skažene zavijače. Na neki šolski razstavi je bila razstavljena celo cela skupina takih skaz, ki niti od daleč niso več podobne uprav zaradi svoje enostavnosti lepim zavijačkam.

Najstarejše zavijače so bile popolnoma bele ter so se nosile tudi pod pečo, kakor podobno n. pr. vidimo pri beli čepici na portretih danterja in beneških dožev. Kot avbica je pa imela zavijača v 17. stoletju črno vezan obod, kjer je včasih bela podlaga tvorila ornament. Tudi belo v belem ali pa črno v črnem so vezene stare zavijače, ki so bile prvotne najpreprostejše avbe. Ohranile so se na Gorenjskem. Ko se je pa ta preprosta avba razvila pod vplivom mode in dobila koš v obliki pladnja, je zavijača živela dalje svoje skromno življenje. S pladnjastim košem je avba imela črn, zlato ornamentiran ali pa zlat obod s plosko vezeno. Zimska avba je imela pladnjast vatiran koš in kožuho-nast obod. Prej ploska zlata vezena se je

razbohotila v močan relief z »gosenicami« in se proti koncu 18. stoletja pod vplivom visokih frizur tedanje dobe razvila v bohotno zlato avbo z visokim košem polžaste oblike. Tedaj je tudi zavijača dobila obod iz brokata. Le redko je imela zavijača tudi skromen zlat ornament, nikdar pa ni zavijača vsa zlata ali pa enostavno od bogate zlate vezene avbe odrezen obod! Zavijača je vedno mehka in nikdar trda, kakor so obodi avbe. Posebno je zavijača

zanimiva zato, ker je sestra pocla, pocula in poculice, ki sega čez Belo krajino in Prekmurje tja do meja kajkavskega narčja na Hrvaškem in se veže z bohinijskimi, rateškimi in koroškimi oblikami »čuf« in »kap« v enotno slovensko celoto pokrival. Tako tudi peča, ki je globoko na Hrvaškem vsa pisana, pri nas postane bela in sega tja do skrajnih meja beneških Slovencev.

Zavijače z zlatimi obodi ali z barvastimi ornamentami na črni podlagi so prav tako napačne, kakor pisane vezene na beli podlagi njihov oboda. Takih zavijač naše prednice nikdar niso nosile in zato jih ne more nositi nobena naša mladenka, če hoče obleči narodno nošo. In zato bi pa tem manj smeje s takimi izdelki naše šole kvariti naše narodne noše! Ne nosite jih niti k narodni noši niti h katerikoli drugi obleki, da ne bi dajale slabega zgleda!

Še srednji vek. Prastaro in današnje, kmečko in knežje, sever in jug, mesto in dežela, hrib in ravnicca so se srečali tukaj in združili v harmonično sliko.

In kakor da se je ta čudež v naravi izrazil tudi v umetnosti: tu je stala zibelka enega največjih glasbenih olimpijcev, tu je živel Mozart — in njegova večna mlada muzika poje in zveni še danes v tem pravljicnem mestu.

Salzburg je ponosno, čudovito mesto, ki je svoje mogočno zunanje lice dobilo za vladanja knezoškofof. Razkošne palače še danes pričajo o njihovi moči in celi del mesta so kot mogočne gledališke baročne dekoracije. Mogočno se dvigajo cerkve v nebo, dostojanstveno zro fasade palač na ogromne trge, krona vsega pa je mogočna trdnjava gigantskih oblik, ki v čudovitem sozvoju zaključuje sliko mesta pod seboj.

Torej v Salzburgu. Bežno preletiš moderni del mesta, počasi te vodi korak po starem mestu, nato na grad, na Mönchsberg, po muzejih in knjižnicah — vse hitro in hlastno, da dobiš prvo sliko in prvi vtis, da najdeš sled za onim, kar te zanima, kar lahko poteni dan za dnem počasi in proučarno pregledaš, prežiš. Mimogrede srečaš znanca, skleneš prijateljstvo, spoznaš človeka, ki te zanima. V prvih dveh dneh moraš vedeti pri čem si.

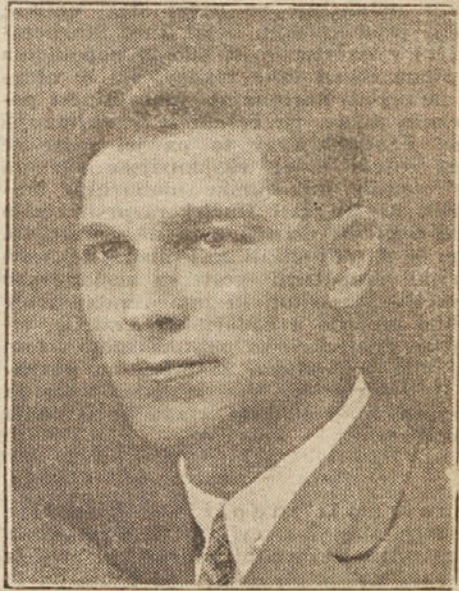
Na akademiji Mozarteum.

Vsako leto julija in avgusta so na akademiji Mozarteum izpopolnjevalni letaji za dirigente, režiserje, pevce. Iz vsega sveta se zberejo tukaj profesorji in učenci, skupno preživijo v delu dva meseca. Intendant Franz Schneiderhan je zbral letos učiteljski zbor iz vsega sveta. Blesteča imena, ki dajejo svoje znanje in svoj bleščavni glas v igrami in ki v neverjetnem kolegijskem prijateljstvu preživijo dva meseca s svojimi učenci. Tu so prof. dr. Paumgartner, Herbert von Karajan, Gutheil-Schoder, profesor

Ing. Ivo Ivanović

Pred mesecem se je poslovil od svojih prijateljev; še jim je izrekel svoje trdno upanje — »Bit će bolje!« in odšel je, da ozdravi. Odpotoval je s svojo družino v Leoben v Avstriji. Vedeli smo, da je njegova bolezen težka, a vendar ni nihče pričakoval tako hitre katastrofe. Zato je tem globlje užalostila vest o smrti ing. Ivanovića vse one, ki so ga poznali in cenili. Umrl je v Leobnu 5. t. m.

Inž. Ivanković Ivo je bil Dalmatinec, rojen 15. marca 1898 v Janjini na otoku Korčuli. Studije je končal v Leobnu v Avstriji, kjer si je tudi izbral življenjsko družico. Kot mlad inženjer je prišel v oktobru 1925 v Trbovlje. Od tega časa se je razen krajše dobe, ki jo je prebil v Rajhenburgu, ves čas uveljavljal kot odločen jugoslovanski nacionalist in brezkompromisen Sokol v javnem življenju v Trbovljah. V Sokolskem društvu je zavzemal mesto predsednika gospodarskega in socialnega odseka, zadnjih pet let pa je bil podstarešina. Tudi v tej dolžnosti se je izkazal živah in vstranjen delavec. Bil je tudi član oblastnega odbora

NO v Ljubljani in njen zaupnik za Trbovlje. Zavzemal pa je tudi razna mesta v odborih ostalih nacionalnih društev v Trbovljah. Nekaj časa je stal tudi na čelu politične organizacije. V tem vsestranskem javnem delu pa se je pokojni Ivanović izkazal kot miren, prevdaren in uviden človek. Upošteval je vedno tudi nasprotno mnenje in priznaval vsakemu njegove pravice. Zato in radi njegovega izredno razvitega socialnega čuvstvanja so ga cenili in spoštovali vsi. S svojim milim in mirnim nastopom si je pridobil simpatije tudi v širokih delavskih vrstah.

Kljub svoji bolehnosti in službenim dolžnostim se je z veliko vnemo zanimal za javno nacionalno življenje. In še je dobil časa, da se je bavil s težkimi gospodarskimi problemi. Predaval je v radiu, pisal članke in izdal brošuro »Weltwirtschaftskrise und deren Lösung«. Pripravljaj je še poljudno izdajo te brošure, a bolezen in smrt sta prekrizala njegove načrte.

Mlad, poln volje do dela, poln načrtov za bodočnost je šel od nas. To tragiko mladega človeka pa povečuje še mrzla realnost, da bo truplo brata Ivanovića, ki je tako žarko ljubil našo jugoslovansko domovino, ležalo v tuji zemlji. Naj bi mu slovenska gruda, ki mu jo pri-náša na grob zastopstvo trboveljskega Sokola, dala miren počitek!

Emil Pirehan, Harald Kreutzberg, iz Bostona so prišli Ralph Leonard Kirkpatrick in Francis Findlay, iz Londona Mildmay-Capianni, Ralph Lawton in Derra de Moroda, prof. Willy Klaser iz Kopenhage, prof. Walter Kerschbaumer iz Toronta, Gofredo Sajani in Vittorino Moratti iz Milana, Xenia L'Orsa iz Zürich, ta imena kronajo še Aleksander Perfall, Geza von Kresz, dr. Erich Schenk, Francis Richard. 15. julija pridejo še Max Reinhardt, Bruno Walter, dr. Weingartner, Lothar Wallerstein, Otto Ehrhardt, Erich Kleiber, Karl Heinz Martin in Arturo Toscanini. Res da so šolnice blazno visoke, da je življenje v Salzburgu preračunano na dolarje, a možnost res vsastranskega studija, navzočnost pri vseh vajah za koncerte, opere in drame, praktične vaje na odru, pred mikrofonom, pred kamero, samostojno delo pod vodstvom in nadzorstvom in s sodelovanjem strokovnjakov, ki so z zanimanjem in ljubeznijo pri stvari, odtehtajo tudi ta trdi oreh. In učenci: mladi režiserji in dirigenti, violonisti in pianisti, ljudje iz gledališke, radijske in filmske stroke, sama mladina, veak z drugimi izkušnjami in znanjem, z drugimi nazori in hotenjem — a vsi z ljubeznijo do poklica in z zanimanjem za težnje in hotenje drugega. Amerikanci in Angleži, Francozi in Italijani, Nemci, Norvežani in Skandinavci, tudi Balkan je častno zastopan. Žive v šolskem in prostem času kot ena družina v prijateljskem krogu.

Z Nemcem Erichom Schenekom, ki je končal berlinski konservatorij, in dirigentom Chester Beckom iz San Franciscu delimo stanovanje in hrano. Medtem ko je Schenck še ves divji in neugnan, vesel in duhovit, je Beck suh in stvaren, včasih že smešno-resen, a dober in odkritosrčen prijatelj. Vsako prsto minuto presedi pred klavirjem z Wagnerjem, in ko »zurači« leže spat. Zanj ni drugega življenja, Erich je pa ves drug. Vsakdo ima svoj obraz. Frk.

Odmevi

Francoski senator Henry Lémery podaja v »La Tribune des Nations« (Pariz) to-le zanimivo karakteristiko Mussolinijeve osebnosti: »Mussolini je človek energije. On ni impulziv. Sodili bi površno, če bi menili, da je odločen spustiti se v vojno samo zato, da ž njo dokaže moč svoje države in vzbudi domišljijo. Ima svoj smoter. Vprašanje prestiža mu je prvo. Toda motili bi se, tako menim, če bi domnevali, da se hoče v doseg svojega smotra za vsako ceno zateči k orožju. Vsekakor pa bi ga nič ne moglo prisiliti, da pristane na spravi postopek, ki ga predvideva Ženeva, če bi sam tega ne hotel«.

—0—

Pod naslovom »Monarhija iz slabosti« objavlja »Frankfurter Zeitung« na uvodnem mestu dopis svojega berlinskega dopisnika, iz katerega posnemamo: »Vsakdo vidi, da je avstrijska vlada, ki ji življenje pač ni posebno lahko, sprejela izredno pomemben sklep, katerega resnost bi ne bila tudi tedaj prav nič zmanjšana, če bi Avstrija zares ne hotela obnovitve prejšnjega gospodarskega položaja Habsburžanov. Obnovitev monarhije »v njeni stari obliki«, tako je pred kratkim dejal knez Starhemberg, ni v načrtu, kajti bilo bi popolnoma pogrešno iskati tako rešitev, »ki bi utegnili zmanjšati nacionalno samostojnost posameznih držav, pa četudi le v najmanjši meri«. Vendar? Prav to pa je, česar se mnogi sosedje boje: ekspanzijske sile na novo nastale habsburške monarhije. Pomisleki, ki jih želi Dunaj razpršiti, niso zaradi tega nič manjši, tudi ne v Franciji. Nismo se dozda slišali, kaj misli o tej novi dunajski simpatični gesti za podonavsko federacijo Mussolini, ki ima vendar svoje posebno mnenje o bodočnosti Avstrije, vidimo pa, da francoska politika samo s tem se ni bila pridobila za misel na povratek Habsburžanov. Vse je samo spretna pajčevina in avstrijska vlada se je dala vanjo ujeti.«

—0—

O notranji zadolžitvi Nemčije razpravlja angleška revija »The Economist« in ugotavlja, da uradni podatki, ki pričajo o porastu notranjih dolgov od približno 12 na 14,5 milijard, ne kažejo vsega notranjega dolga, ker se ne dotikajo zadolžitve Rajhu podvrženih podjetij, ki prav tako izkazujejo velike dolge. »Nemčija, pravi list, ne more danes veljati za državo, ki bi bila prosta notranjega dolga. In sedaj vlada je k že obstoječi notranji zadolžitvi doprinesla še svoje. Cenitev povečanja notranjega dolga Nemčije pod nacističnim režimom od 12 na 16 milijard RM, gotovo ni pretirana. In povrh vsega nastaja za Nemčijo še drug resen problem ob dejstvu, da se je ta notranja zadolžitve izvedla v obliki kratkoročnih dolgov.«

—0—

»Angleško nasprotovanje in spočetka omahljivo zadržanje Francije nasproti italijanskemu ekspanzijskemu načrtu v Vzhodni Afriki, tako piše »Neue Zürcher Zeitung«, je pred časom povzročilo taktično približevanje Italije Nemčiji, o katerem pa si je bil vsak razsoden človek na jasnem, da ne more roditi nobenih sadov. Prvo razčiščenje položaja se je pojavilo neposredno po sklenitvi angleško-nemškega pomorskega sporazuma. Francija se je začela v italijansko-abisinskem vprašanju zavzemati za italijansko stališče, Italija pa se je spet izjavila za solidarnost s Francijo. Edenova pot v Pariz in Rim je povzročila kot reakcijo še ožjo spojitve Italije in Francije. Tako je zdaj prijateljstvo s Francijo v središču italijanske zunanje politike. To sicer ne pomenja bojevitvega zadržanja Italije nasproti Nemčiji, vsekakor pa previdno držanje razdalje do Berlina in — Londona... Anglija se je močno približala Nemčiji, kot naravna protitež pa je vznikla italijansko-francoska zveza. Najbolj zgovoren znak resnične zveze med Parizom in Rimom je bila nepravna pot francoskega šefa generalnega štaba Gamelina v Rim, Italija prav gotovo ne bo odnehala v izvedbi svojega vzhodnoafriškega načrta. Kompromisi in kompenzacije so v takih vprašanjih dvorezni meči... Naj je angleška iniciativa bilateralnega sporazuma z Nemčijo še tako porazno vplivala na evropsko politiko, naj se je s to britsko samovoljnostjo fronta iz Strese še tako zamajala, je angleško-nemški sporazum vendar doprinesel k razčiščenju položaja.

—0—

Francoski finančni časopis »Capital« piše o nedavnih mednarodnih dogodkih in pravi med drugim: Vse, česar se Hitler loti, mu uspe. V Londonu je dosegel ne samo političen, temveč tudi moralen uspeh. Zdaj je mogoče, da bo za pomorskim sporazumom prišel še letalski. Kažejo se že tudi druge posledice. Hitler ponuja pogajanja tudi Franciji. Njegova metoda, da začne razgovore s posredovanjem bivših bojevnikov, izdaja spretnost. Toda če Hitler želi, da bo svoje delo v Parizu prav tako srečno opravil kakor v Londonu, se bo moral ogniti nekaterim vprašanjem. Če se Nemčija čuti ogroženo, mora Hitler povedati, v katerem vprašanju. Če bi pa Hitler hotel doseči samo francosko nevtralnost, da bi se z njo okoristil v Srednji Evropi, se bo kaj kmalu pokazalo, da je ta račun slab. V vsakem primeru Francija ne sme več delati napak in pozabiti, da Hitler ni več nevesjak, za kakršnega so ga doslej marsikod imeli.

Sport

Srednjeevropski pokal

Krog se oži

Največje zanimanje nedeljskega kola tekem za srednjeevropski pokal je veljalo brez dvoma srečanju Avstrija : Slavija. Saj je bila ta tekma nekaka prestižna zadeva za avstrijski nogomet, ker bi v slučaju, da bi Slavija tudi na Dunaju zmagala, ali pa če bi dosegla vsaj neodločen rezultat, le-tos ne prišel nobeden zastopnik Avstrije niti v semifinale. Zato je razumljivo, da se je odigrala ta tekma ob silni napetosti nič manj kot 43.000 gledalcev, ki so napolnili dunajski Stadion.

Borba je bila sicer ostra in obe moštvi sta se srdito borili za zmago, vendar ni izpolnila pričakovanj. Posebno Avstrija je Dunajčane malo razočarala. Njena igra ni bila na tisti višini kot pri dosedanjih tekmah za srednjeevropski pokal. V krilski vrsti ni vse funkcioniralo, pa tudi napad ni bil na višini. Opasnega Sindelarja je vzel na piko izvrstni Cambal, obe zvezi Jerusalema in Stroha pa sta bili premalo zaposleni, ker je Sindelar forsiral igro po ne ravno prvovrstnih krilih.

Slavija je imela svoje najboljše moči v obeh bekih in pa v haljih. Napad je vodil nekoliko prepočasni Svoboda, ki tudi ni znal prav zaposliti obeh zvez, posebno nevarnega Kopeckega. Prvi gol je zabil Bradac, izenačil pa je v 22. min. Jerusalema. Polčas 1 : 1. Zmagovalni gol je dal s silnim čutom Stroh, 2 : 1. Ker znaša score iz obeh tekem 2 : 2, bosta igrali obe moštvi še tretjo odločilno tekmo, ki bo po spoznanju v nedeljo na Dunaju.

V Budimpešti se je posrečilo izločiti Ferencvarosus Zidenice iz nadaljnjega tekmovanja. Razultat 6 : 1 ne da slutiti s kakšno težavo so Madjari zmagali. Obramba Zidenic je dolgo klubovala v izborni formi se nahajajočim napadalcem domačinov, kar tudi kaže rezultat I. polčasa 2 : 1. Pri Zidenicah, ki so igrali z 2 rezervama sta se poleg obrambnega tria in halfov izkazali zopet obe krili Rulc in Sterc.

V Florenci je zmagala Fiorentina nad Sparto s 3 : 1. Ker pa so prvo tekmo izgubili z rezultatom 7 : 1, so Italijani izpadli iz tekmovanja. Fiorentina je seveda igrala doma mnogo boljše kakor v Pragi, vendar je trajalo 30 minut predno je prišla do prvega gola, pa se tega iz enajstmetrovke. Tudi v drugem polčasu rezultira 1 gol iz kazenskega strela. Sparta je sicer igrala nekoliko bolj na obrambo, vendar tudi napad ni počival, čeprav je igral malo rezervirano. S sodnikom Frankensteinom pa Pražani niso bili zadovoljni.

V Turinu sta remizirala Juventus in Hungaria 1 : 1. Ker je Hungaria izgubila prvo tekmo v Budimpešti s 3 : 1 tudi ona izpade iz nadaljnjega tekmovanja. Zanimivo je, da igrajo Madjari na italijanskih tleh boljše kot doma, kar smo videli že pri Ujpeštu.

Kolesarske dirke ŽSK »Hermes«

Medklubske kolesarske dirkališčne dirke kot del sekijske proslave ŽSK Hermesove 15letnice bodo v nedeljo, dne 14. julija ob 16. uri na lastnem dirkališču s sledečim sporedom:

Pozdravni krog vseh sodelujočih dirkačev

1. Dirka novincev, t. j. dirkačev, ki na dirkališču še niso tekmovali. — 4 krogi. —

Kultura

Slovenske revije

Grada, št. 6 je izšla. Nova številka prinaša Venceslava Winklerja povest »Potoška mladost«, pesem Franca Artnaka, Pomladanska, črtice Petra Janežiča: K maši, misli in članek Janka Furlana: Mladina v tebi je... Vlado Kreft pa je napisal svoje misli o »Socijalizmu kmetijskega stanca«. Sledijo poročila iz zveze kmetijskih fantov in deklet in Zapiska.

Misel in delo, kulturna socialna revija priobčuje v novi številki: Trezni pogledi, L. Pottočnik: Kritika historičnega materializma, dr. Fr. Ogrin: K uradnemu imenoslovju. V Obzorniku srečamo: Odgovor (A. Zolotar), Biološka regeneracija naroda in kazensko pravo (dr. A. Munda), M. Presl: O strokovnoslojski politiki, studija (L. Č.), Em. Silek: Auklagen gegen die barbarischen Verfolgungen der Kroaten und Slovenen in Italien (L. Č.), Slovenska zavešt v SSSR (A. P.), Drobline (na platnicah).

Književnost prinaša v pravkar izšli 7. številki: Marcel Griaul, Smrt v plamenih, Ivan Dobravec (Pesem dvajsetletnega Solarja), Spectator: Manevri proti enotnosti delovnega ljudstva, V. Škvarčin, Tuje dete (Sovjetska komedija v treh dejanjih (I.), Ivan Lončar: Indija in nacionalno vprašanje, Georgij Plehanov: O materialističnem pojmovanju zgodovine (II. — konec), Mihael Solohov: Srečanje s sovražnikom (odlomke iz romana »Tih Dom«), B. — Priznanje historično materialistični metodi v »Prager Presse«, VI. Šk.: Engels: Izvor rodbine, privatne lastnine in države, — K: Protivojni večer »Mladega Triglavca«, VI. Šk.: Dr. Magnus Hirschfeld — umrl. Drobne volitve v Parizu. — Dividende Narodne banke. — Statistika tiskanih knjig v S. U. Nin-u v pojasnilo.

Beseda o sodobnih vprašanjih (IV. 2) objavlja v zaključni številki letošnjega letnika: Janez Pavlin: Fin de Siècle, Martin Ronko: Cerkvena politika v dobi monopolnega kapitalizma, Josko Zemljak: Halo, tu Varšava,

Nagrade: 1. diploma, 2., 3. in 4. kolajne.

2. Dirka glavnih konkurentov. Startajo tri skupine posebej, v vsaki skupini po 4 dirkači. Vsaka skupina vozi tri kroge, pri čemer zadnji dirkač odpade. Nato vozijo vsi drugoplasirani zopet tri kroge, kjer se plasirata prvi in drugi; a zadnji odpade. Prav tako vozijo vsi tretjeplasirani, od katerih se plasira prvi, drugi in tretji odpadeta. Vsi prvoplasirani začetnih treh skupin vozijo nato še tri kroge, nakar vozijo tri kroge še ostali trije. Oba prva obeh skupin se v končnih treh krogih borita za I. oziroma II. mesto, oba druga za III. oziroma IV., oba tretja pa za V. oziroma VI. mesto.

Nagrade: 1., 2. in 3. spominska darila, 4., 5. in 6. kolajne.

3. Dirka juniorjev. V primeru večjega števila konkurentov bodo predvožnje po 4 kroge, kjer se plasirajo od vsake skupine po 4 dirkači, ki pridejo v finale.

4. Glavna dirka bo dirka ciljev na 30 krogov z 6 cilji, t. j. vsak peti krog bo cilj. Klasificira se po točkah, in sicer ima: I. pet, II. štiri, III. tri, IV. dve in V. eno točko. Na zadnjem, t. j. šestem cilju bo štetje dvojno. Dirkač z največ točkami je zmagovalec.

Nagrade: I. pokal, II. in III. darilo, IV. in V. kolajne.

5. Finale juniorjev. 5 krogov. Nagrade: I. in II. darilo, III. in IV. ter V. kolajne.

Od mor

6. Izločevalna dirka. Število krogov v tej dirki se ravna po številu v njej nastopajočih dirkačev. Na vsakem krogu izpade zadnji, ki vozi skozi ciljsko črto, pri čemer se število konkurentov manjša, dokler ne ostanejo le štirji, ki se, prevoživši še mrtvi krog, klasificirajo v zadnjem krogu. Nagrade: I. in II. darilo, III. in IV. kolajne.

7. Dirka dirkačev — Hermesove — sekcije.

a) prvorazredni vozači 3 kroge;
b) juniorski vozači 3 kroge;
c) finale I. in II. glavne ter I. in II. juniorske skupine.

Nagrade: spominska darila in kolajne.

NB: Pri teh dirkah pride v poštev tudi krasni pokal bivšega gospoda župana mesta Ljubljane, za katerega se bo vozilo že drugič. Prvič si ga je leta 1933 priborilo Kol. društvo »Sava« in bi se moralo zanj voziti v lanskih nameranih dirkah, ki pa so bile zaradi žalostnih oktobrskih dogodkov ukinjene.

Ta pokal pride v prehodno last onega kluba, h kateremu pripadajo dirkači, ki so dosegli v vseh točkah sporeda (razen točk 1. in 7.) najboljšo skupno klasifikacijo in ima prvo mesto 5, drugo 4, tretje 3, četrto 2 in peto 1 točko. V končno (t. j. trajno) last pa pride pokal, ako si ga isti klub pribori dvakrat zaporedoma ali trikrat v presledkih.

Plavalni meeting SK Ilirije preložen!

Načelstvo plavalne sekcije SK Ilirije sporoča, da je moralo plavalne tekme preložiti za en dan. Predvideni meeting bo torej v četrtek 11. t. m. ob 8.30.

Zadeva časti vseh Jugoslovancev so rojaki v sužnosti! Ščitimo svojo nacionalno čast ter pristopajmo k Braniboru!

Interim: Felis de Laménais, Augur: Politična kronika, Pisma »Besedi« (b v).

k— Miroslavljev evangelij v muzeju kneza meštrnika Pavla. Miroslavljev evangelij, ki je eden najstarejših evangelijev iz 12. stoletja, se je nahajal doslej v zakladnici glavne državne blagajne, je prišel sedaj v muzej prince Pavla v Beogradu, kjer je vsakomur na ogled. Shranjen je v posebni vitrini. Ta evangelij je bil shranjen skozi stoletja v samostanu Hilendar na sveti gori Atos, v začetku tega stoletja pa je bil poklonjen kraljevini Srbiji. Od prevrata je bil evangelij spravljen v državni blagajni in je našel sedaj svoje pravo mesto v muzeju prince Pavla. Vrednost Miroslavljevega evangelija, ki se odlikuje po izredni umetniški lepoti inčialk, cenijo na 20 milijonov dinarjev.

k— Danski slikar razstavlja slike iz Jugoslavije. Znani danski slikar Johannes Krag, ki je bival lansko leto nekaj tednov v Jugoslaviji, je razstavil te dni v Kopenhagenu svoje slike z motivi iz naše kraljevine. Razstava je vzbudila veliko zanimanje in je obenem velika propaganda za naš Jadran. Razstavljeni so večinoma akvareli z motivi iz Mostara, Dubrovnika, Splita, Trogira, Šibenika, Raba in drugih krajev.

k— Spominska plošča donu Jurju Križaniću v Varšavi. V spomin na 250letnico smrti velikega našega kulturnega delavca in Slovana Jurja Križanića so odkrili na kapucinski cerkvi v Varšavi spominsko ploščo, ki ima sledeči napis: Juraj Križanić, duhovnik in hrvatski plemič, prvi propovednik slovenskega zedinjenja, je plačal svojo zvestobo ideji s 15letim prognanstvom v Sibirijo. Leta 1677. je našel Križanić zavetje na Poljskem v nekem dominikanskem samostanu. Padel je v bitki s Turki pred Dunajem 1685. Spominsko ploščo mu je postavilo Združenje mladih Slovanov v Varšavi.

Sokolstvo

Za izpremembo zakona o Sokolu kraljevine Jugoslavije

Ze večkrat so se čuli glasovi o izpremembi zakona SKJ, predvsem, da se postavi sokolska organizacija na staro demokratično podlago. Tudi naše glavne skupščine saveza, žup in društev so ponovno zahtevale revizijo zakona.

Posebno pa se je zavzela za revizijo zakona Sokolska župa Zagreb, ki je na svoji seji 4. in 5. t. m. izdala o tem naslednjo izjavo: Posebne odredbe zakona o ustanovitvi Sokola kraljevine Jugoslavije, zlasti pa tiste o imenovanju uprave saveza, žup, društev in čet ter o podeljevanju državne pomoči sokolski organizaciji, niso v skladu z načeli samostojnosti in svobode Sokolstva.

Naša iskrena želja je bila, da Sokolstvo ostane še dalje organizacija privatne iniciative, posebno pa v tem pogledu, da se vršijo popolnoma svobodne volitve savezne uprave, kakor tudi žup, društev in čet. Prvi korak je bil storjen na letošnji glavni skupščini 12. maja t. l. v Beogradu, ko je bila sedanja savezna uprava svobodno izvoljena od župnih delegatov. Savez SKJ dobiva letno podporo iz državnega proračuna. Imenovanje uprav in dotacija državne podpore Sokolu sta razlog, da vsa javnost, pa tudi sodišča smatrajo sokolsko organizacijo v nekaterih slučajih za poluradno ali državno ustanovo, ostala javnost pa celo za ekspozituro režima.

Želimo, da bomo in to tudi hočemo po svojih tradicijah, vsenarodna in borbeno organizacija za narodne ideale, in da ostanemo svobodna organizacija svobodnih ljudi, ki bo delovala za dobro in napredek celokupnega naroda. Zaradi tega uprava Sokol. župe Zagreb zahteva, da se odpravijo razlogi, ki ovirajo sokolsko delo in poziva upravo Saveza SKJ, da se resno zavzame za izpremembo zakona o Sokolu kr. Jugoslavije in to:

1. Da se z zakonom potrdijo pravice Sokolstva, da samostojno voli svoje uprave v četah, župah in savezu, kakor je bilo to na zadnji savezni skupščini in

2. da se iz navedenih razlogov ne daje Sokolstvu stalna državna podpora iz državnega proračuna.

Sokolski dom na Viču

Petnajst let je minulo, odkar je bil zgrajen na Viču Sokolski dom, ta trdnjava jugoslovanske in napredne misli. Z največjo poštovanostjo in neizmernimi žrtvami so takratni voditelji viškega Sokola postavili dom, kjer bi se vzgajala viška mladina za zveste državljane in odločne znatjače v ljubezni do domovine in narodne dinastije. Viške sokolske vrste so bile vedno do zadnjih let v gotovem sorazmerju in je telovadnica kolikor toliko odgovarjala. Povsem drug položaj pa je nastal za društvo po letu 1930., ko so se zlasti pomnožile mladinske vrste. Vaditeljski zbor je s težavo zmagoval zelo narasle telovadne oddelke, povsem pa so premajhni telovadni prostori ovirali sistematično telovadbo. Sokolska telovadnica, kakor je bila zgrajena pred 15 leti, danes ne odgovarja več, če pomislimo, da telovadi danes redno nad 450 sokolske mladeže.

Odbor za zgradbo doma in uprava viškega Sokola sta se odločila, da s podporo članstva, prijateljev in dobrotnikov pričnejo z adaptacijo Sokolskega doma. V ta namen sta obe upravi razpisali notranje posojilo in zato bratsko prosimo vse brate in sestre ter prijatelje društva, da ne vračajo praznih pol, marveč da podpišejo posojilo in tako pomagajo do adaptacije Sokolskega doma, ki bo z novo ureditvijo ponos viške občine.

V nedeljo 14. t. m. bo viški Sokol polagal obračun svojega dela v telovadnici z javnim nastopom. Uprava pričakuje, da bodo prišli v nedeljo v goste bratje in sestre iz Ljubljane in okolice, da tako tudi materialno podpro stremljenje društva. Začetek javne telovadbe ob 16., nato narodna veselica. Na svidenje v nedeljo na Viču. Zdravo!

Radio

Sreda 10. julija.

Ljubljana: 12.00 plošče, 12.45 poročila, vreme, 13.00 čas, obvestila, 13.15 plošče, 14.00 vreme, spored, borza, 18.00 radijski orkester, 18.50 pogovor s poslušalci, 19.10 čas, poročila, vreme, spored, obvestila, 19.30 nacionalna ura: Prof. Jovan Gjorgjević: Zakaj je Srbija začetkom 19. stoletja postala idealno in politično središče našega naroda? 20.00 plošče, 20.15 simfonični koncert (prenos iz Rogaske Slatine), 21.30 čas, poročila, vreme, spored, 22.00 radijski jazz-orkester.

Beograd: 20.00 prenos iz Ljubljane, 21.00 zvočna igra, 21.40 radijski orkester.

Zagreb: 21.30 plošče.

Tuje postaje.

Berlin: 20.45 orkestralni koncert, 22.30 nočni koncert, plesna glasba. Beromünster: 21.10 vokalni solo. Breslau: 21.00 komična tragedija. Huizen: 20.05 orkestralni koncert, 21.00 kramljanje, 21.30 simfonična kantata. Lipsko: 20.45 serenadni večer. Luxemburg: 20.45 pester koncert, 21.00 orkestralni koncert, 21.40 operetni izvlečki, solisti in orkester. Rim: 20.40 »Neuma na glava« komedija, 21.30 simfonični koncert. Strassbourg: 20.45 simfonični orkestralni koncert. Varšava: 21.00 violina in simfonični koncert. Dunaj: 21.00 orkestralni koncert dunajskih simfonikov.

Nacionalna ura. Prof. Jovan Gjorgjević predava o temi: Zakaj je Srbija začetkom 19. stoletja postala idealno in politično središče našega naroda? Prenos iz Beograda.

Slabi izgledi za izvoz sadja

Letošnja sadna letina gotovo ne bo rekordna, vendar bomo imeli presežek, katerega bo treba prodati v inozemstvo. Trenutno prihaja za ta izvoz v poštve samo Nemčija. Tukaj pa nastane težkoča zaradi visokega salda v kliringu. Naš izvoznik mora čakati na svoj denar pet do sedem mesecev in ker sam nima dovolj glavnice, mu to čakanje zelo ovira poslovanje. Lani so naši izvozniki sadja z velikim naporom še obdržali trgovske zveze z Nemčijo, toda morali so še pred koncem sezone ustaviti izvoz, ker so njihova denarna sredstva pošla.

Ta zapreka bi se dala premagati na ta način, da se zagotovi izvozniku lombardiranje njegovih terjatev iz kliranga po ugodnih pogojih. Narodna banka je sicer spodbujala take lombardne kredite, kasneje pa je odkupovala nemške terjatve z visokim odbitkom od 3 do 11% tako, da je naš izvoznik bil primoran v sili prodajati svoje terjatve z odbitkom, ki znaša letno obrestno mero od 20 do 24%. Obrestna mera za odkup pa ne bi smela biti večja nego 6%. Narodna banka je visoki odbitek utemeljevala s tem, da mora računati premijo na valutni riziko, dasi to ni bilo potrebno, ko imata oba klirinška partnerja dolžnost, da od časa do časa od-

reditu obračunski tečaj. Vprašanje odbitka za odkup terjatev s strani Narodne banke, je bilo lansko leto ugodno rešeno samo za izvoz korusze.

Odkup klirinških terjatev je Narodna banka zadnji čas ustavila in daje na take terjatve samo kredit do višine 50%, pa še to ne vsakemu. Poleg tega zahteva od izvoznika še podpis enega ali dveh dobrih žirantov, kar nikakor ni potrebno.

Nehote pride človeku na misel, da te zapreke in težkoče koristijo onim izvoznikom, ki imajo dobre finančne zveze. Pri takih razmerah bo vsak izvoz v Nemčijo nemogoč in bo težko prizadet naš kmet, ki že danes prihaja k trgovcu po predumu, da more spraviti žetev pod streho in plačati delavce. Izvozniki sadja imajo pri sedanjem kupovanju velik riziko, ker ne morejo kalkulirati in običajno se dogaja, da zaključujejo izvozne kupčije z izgubo samo zaradi teh težkoč, ki bi se mogle odpraviti. Če bodo letos vladale lanske razmere, bomo doživeli z izvozom sadja katastrofo, ki bo težko zadela naše kmečko gospodarstvo. Izvozniki iz Dravske banovine bodo sklicali zaradi tega posebno anketo, na katero bodo pozvali tudi narodne poslane.

Gospodarske vesti

Anketa o nočnem delu v pekarnah. Na poziv ministrstva socialne politike, se je sestala v ponedeljek 8. t. m. v Beogradu anketa o položaju pekarskih delavcev in odprave nočnega dela v pekarnah. Na tej anketi bodo poleg delodajalcev in delavcev ter njihovih strokovnih združenj in organizacij vse države sodelovali tudi predstavniki raznih ministrstev, osrednjega urada za zavarovanje delavcev, delavske in obrtne komore itd.

Anketa za prost uvoz strojev. Z rešitvijo ministrskega sveta o izpremembah in dopolnitvah uvozne in izvozne carinske tarife, z dne 29. novembra 1934, je bilo določeno, da se novi stroji iz tar. br. 649—652, 654, 657, 658, 662, 663, 664, potem novi industrijski aparati iz tar. br. 652 in nove industrijske stiskalnice iz tar. br. 659 morejo uvoziti brez carine, ako se s potrdilom ministrstva trgovine in industrije dokaže, da se ne izdelujejo v naši državi in da jih uvaža industrijsko podjetje, katere osnovanje je odobreno. Finančno ministrstvo tolnači to odredbo v tem smislu, da imajo pravico na nezacarinjeni uvoz novih strojev samo ona podjetja, katerim se je osnovanje odobrilo šele po tem, ko je poslala zgoraj omenjena rešitev ministrskega sveta veljavna. Ta praksa vodi do neenakosti, tako da more podjetje, ki se je šele osnovalo, pa čeprav imajo takih podjetij v državi že dovolj veliko število, v polni meri okoristiti z brezcarinskim uvozom novih strojev, če jim morajo že obstoječa podjetja, ki uvajajo nove stroje zaradi modernizacije obrata, da bi mogla vzdržati korak z novimi podjetji, plačati uvozno carino in skupni davek za uvožene stroje. Na predstavo centralne industrijskih korporacij je ministrstvo trgovine in industrije odgovorilo, da je že 25. aprila t. l. zahtevalo, da se naj uvoz strojev, ki se ne izdelujejo v državi, sploh osvobodi vsake carine.

Stanje hmelja v naši državi. Savinjska dolina: Stanje nasadov je prejšnjemu zelo neenakomerno. V pravočasno obrezanih je dosegla rastlina večinoma do vrha in odgnala številne stranske panoge, v slabših in zlasti pozno obrezanih pa je močno zaostala. Sicer pa je rastlina vse-skoza zdrava in čvrsta, vendar zaradi hude suše

in vročine polagoma zaustavlja rast in odganja v cvet. Zadnje dni je le padlo zopet nekaj dežja, kar bo tudi stanju nasadov še znatno v prid. V kupčiji je položaj neizpremenjen miren in brez prometa. — Vojvodina: Hmeljski nasadi se dobro držijo in zlasti zgodaj rezani obetajo prav dobro, pa tudi ostali se lepo razvijajo. Semtertje se cele rastline naenkrat začno sušiti, čemur pa je menda vzrok le nezadostna pozornost pri osipavanju. V kupčijah je nadalje mirno ter je bilo le nekaj brezpomembnih zaključkov za lanski pridelek po 15—20 Din za kg.

Japonska se interesira za romunske žitarice, povrtnino in petrolej. Po vesteh iz Japonske je izlozba rumunskih produktov v Jokohami izvala med japonskimi trgovskimi krogi veliko zanimanje. Mnogi japonski trgovci so zaprosili pri rumunskem poslanstvu v Tokiu za informacije v svrhu navezanja gospodarskih stikov med rumunskimi izvozniki in japonskimi uvozniki. Rumunsko poslanstvo v Tokiu je poslalo romunskemu Eksportnemu zavodu celo vrsto takih vprašanj. Japonci se najbolj zanimajo za žitarice, zelenjavo in petrolej. Zaradi tega predlaga romunsko poslanstvo v Tokiu, naj se priredi na Japonskem široko zasnovana propagandna akcija v zvezi z ekskurzijo romunskih trgovcev na Japonsko. Taka akcija bi mogla Romuniji odpreti nepredvidne možnosti plasiranja svojih proizvodov na Japonskem, v Mandžuriji, na Kitijskem in drugih državah Daljnega Vzhoda.

Letošnji romunski izvoz pšenice in korusze. Korusna letina v Romuniji se ceni na 500.000,

pšenična pa na 300.000 vagonov. Za domači konzum se bo porabilo 400.000 vagonov korusze, pšenice pa 240.000 vagonov, tako da bo za izvoz ostalo 100.000 vagonov korusze in 50 do 60.000 vagonov pšenice.

Dobave: 5. avgusta se bo vršila pri komandi mornarice v Zemunu pismena licitacija za dobavo bakra, svineca, cinka in kositra.

Dne 5. avgusta se bo vršila pri Upravi skladišča 1. oddelka Vojno-tehničnega zavoda v Sarajevu oферtna licitacija glede dobave električne peči.

Dne 25. julija se bo vršila pri Komandi granične trupe v Skoplju oферtna licitacija za dobavo 1000 kom. elementov za telefonske centrale.

Dne 25. julija se bo vršila pri Upravi dravske radionice v Ljubljani oферtna licitacija za dobavo raznega lesa.

Dne 10. julija se bo vršila pri Komandi III. armijske oblasti v Skoplju oферtna licitacija glede dobave pisarniškega materiala. (Pogoji so na vpogled pri omenjenih komandah.)

Borzna poročila

DEVIZE

Ljubljana, 9. julija. (S primo Narodne banke). Amsterdam 2961/73 do 2976/32, Berlin 1749/20 do 1763/08, Bruselj 733/47 do 738/54, Curih 1424/22 do 1431/29, London 215/19 do 217/25, Newyork 4306/45 do 4342/77, Pariz 287/92 do 289/36, Praga 181/62 do 182/72 Trst 358/06 do 361/14.

Curih, 9. julija. Beograd 7—, Pariz 20/175, London 15/15, Newyork 304/75, Bruselj 51/55, Milan 25/165, Madrid 41/90, Amsterdam 207/825, Berlin 123/20, Dunaj 57/60, Stockholm 78/10, Oslo 76/10, Kopenhagen 67/60, Praga 12/76, Varšava 57/80, Atene 2/90, Carigrad 2/48, Bukarešta 2/50, Helsingfors 6/69, Buenos-Aires 0/8075.

VREDNOSTNI PAPIRI

Ljubljana, 9. julija. Invest. pos. 80 do 82, 7% Bler. 77 do 78, 8% Bler. 66 do 67, Agr. obv. 1921 45 do 47, beglučke obv. 63 do 64, Obv. stab. pos. 1931 78 do 81.

Beograd, 9. julija. 7% drž. inv. pos. 82 do 81 (81), 4% agr. obv. 47/50 do 46/50 (47), 7% stab. pos. v Parizu — 82/50 (82/50), 6% beglučke obv. 65/75 do 65/25 (65/75 do 65/25), vojna škoda prompt 372 do 371 (374 do 371), ultimo julij (370), ultimo oktober 372 do 371 (372 do 370), ultimo november 371/50 do 371 (370/50), 7% Bler. 68 do 67/50. Agr. Priv. banka 230 do 228/50 (230 do 228).

Zagreb, 9. julija. 7% invest. pos. 80 n, vojna škoda 367/50—368—367/50—368, juli-avgust 367 do 369, september 367 do 368, 4% agr. obv. 46 n, 7% Bler. 66/75—67—66/75—67/50, 8% Bler. 77 do 78, 6% beglučke obv. 63/25—63/50—64, Nar. banka 5700 n, Agr. priv. banka 228 n, Dunaj-Zagreb klir. 876—886—881, Dunaj-Beograd klir. 887 do 877, Grčija-Beograd klir. 36 pon., Priv. klir. London-Zagreb 233/37—234/97—234/17, Priv. klir. London-Beograd 234/92—233/32, Priv. klir. Madrid-Beograd 605 pon, Trboveljska 90—100, Sečera Osijek 140—155.

BLAGO

Ljubljana, 9. julija. — Korusa: franko vagon bačka postaja 78 do 80, franko vagon banatska

postaja 76 do 78, žinkvanti, franko vagon bačka postaja 110 do 112/50. Oves: franko vagon slavonska postaja 100 do 102. Pšenica: franko vagon bačka postaja 117/50 do 120, franko vagon banatska postaja 115 do 117/50. Moka: pšenična 0g, bačka postaja 190 do 200, pšenična 0g, banatska postaja 195 do 205, pšenična 2, bačka postaja 170 do 180, pšenična 5, bačka postaja 150—160. Otrubi: pšenični, franko vagon bačka postaja 100 do 105.

Sombor, 9. julija. Pšenica: slavonska 114 do 116. Ječmen: bački in sremski novi 63—64 kg 72/50 do 75. Korusa: bačka in sremska 76 do 77, bačka in sremska avgust 77 in 79. Otrubi: bački 78 do 80. Vse ostalo neizpremenjeno, tendenca neizpremenjena, promet 30 vagonov.

Novi Sad, 9. julija. Pšenica: bačka 115 do 118, bačka potiska 118 do 125, slavonska 115 do 117, sremska 114 do 116, banaška 112 do 118. Korusa: bačka in sremska 76/50 do 77/50, banaška 74 in 75. Moka: bačka in banaška 0g in 0gg 190 do 210, št. 2 170 do 190, št. 5 150 do 170, št. 6 130 do 150, št. 7 110 do 120, št. 8 85 do 90. Vse ostalo neizpremenjeno, tendenca mirna, promet srednji.

Budimpešta, 9. julija. Tendenca prijazna, promet minimalen. Korusa: julij 11/18-20 do 11/19-21, avgust 11/13-15 do 11/15-16, maj 10/80-85 do 10/84-86.

Chicago, 9. julija. Pšenica: julij 80/25, september 81/5, december 84/125. Korusa: julij 81/75, september 75/375, december 62/75. Oves: julij 31/625, september 33/75. Ri: julij 43/75, september 47—. Wimp. pšenica: julij 80—, avgust 80/25, oktober 83/375.

POVPRAŠEVANJA

Ljubljana, 9. julija. Smrehove foderine v različnih merah. Ia. parjene bukove frize, suhe in sveže, od 40 cm naprej, 27 mm, 8—12 cm. Ia. rezana lipovina. Ia. orehovi hlodi in oreh. boules. Javorjevi hlodi do 2/40 m naprej s precejšnjim odstotkom od 4 m naprej, cilindrični, ravni, za furnir. Borov rezan les v različnih dimenzijah, bosanski in štajerski les, približno 310 m³, Ia., brez grč. Tesani trami 10/10, 10/13, 13/16, 4 do 10 m. Paralelno ostrorobno rezane deske II/I Va, 48 m/m od 17 cm naprej in 28 m/m 16 cm širine, 4—8 m. 150 m³ testonov 20 m/m. 2/25 m, 10 cm naprej I/II/III monte. 1 vagon javorjevega rezanega lesa I/Ia. Lipov rezan les I/Ia, 50 do 100 m/m, ev. v debelejših dimenzijah. Orehovina Ia, 35 cm Ø, 1/40 m naprej. 3 vagon buk. friz Ia, 26 m/m, 6—7 cm, 35—50 cm. Brestovina I/Ia, 22 cm naprej, 40—100 m/m, 2—5 m. Lipovina ea 50 m³ I/Ia, od 20 cm naprej. 50—100 m/m, 2 do 5 m. I/Ia jesenovina, od 20 cm naprej. 50 do 100 m/m, 2—5 m. Beli javor I/Ia, od 25 cm naprej. 27—100 m/m, 2—4 m. I/Ia jesenovina (boules) 1—3 m. Ia. hrast. frize 27 m/m, 30—50 cm, 5, 6, 7 cm. I/Ia hrast. frize 8—12 cm. Jesenovi hlodi s srednjim premerom 40 cm.

MALI OGLASI

Vsaka beseda 50 par. Najmanjši znesek 5 Din. Drž. in ban. davek 3 Din. Oglasniki, ki iščejo službe, plašajo samo po 25 par za besedo. Pri malih oglasih reklamnega značaja stane petina vrsta 2 Din. Na pismena vprašanja je priložiti za odgovor 2 Din v znakmah. — Mali oglasi se plačljivi takoj pri naročilu.

DO DIN 5000— MESEČNO lahko vsak zasluži! Pišite na upravo »Glasa naroda« pod »Novoc.

Elektromotorji novi in rabljeni, vse napetosti vedno v veliki izbiri na prodaj. Lastna delavnica za prevajanje in popravilne delavce, avtomat. elektromotorji ter vse elektronske naprave. Izvajam vse elektronske instalacije za razsvetljavo in pogon »ELEKTROPOMPE«. **FRANJO PERČINIČ**—Ljubljana GOSPODARSKA CESTA 16 TELEFON 2371

Emil Vachek:

Kri ne kliče po maščevanju...

Pri moji veri, menda mu ne bom več mogel podati roke, si je mislil. V teh stvareh je bil pruskega naziranja. V pruski armadi ne zarohni častnik, ako odkrije napake moštva, nikoli neposredno na vojake. Pokliče podčastnika in ga ošteje. To je zelo lep sistem, častnik se pred moštvom ne kompromitira in podčastnik postaja moštvu bog. Moral bi to prepustiti sodišču, je pomislil, to je bila stvar za kakega maščarskega korporala. Pripravil ga je s tem ob tri usmrtilne premije.

Toda vse to preudarjanje ni ničesar izpremenilo na njegovem sklepu, da bo to stvar utajil. Za nič na svetu se ne sme dopustiti, da bi se ta stvar razvedela. Bilo je vse tako šovinistično; to bi bilo lepo, tale fant iz dobre praške nemške rodbine, ki je dal usmrtili tri njihove rojake. Po njegovem trdnem prepričanju ta stvar sicer ni spada pred katerokoli državljansko sodišče te dežele, ker je bila nositeljica kaznovne pravice armada stare monarhije, ki je ni bilo več, toda vedel je iz izkustva, kako svojevoljno se razlaga pravo. Če bi to izvedelo njihovo časopisje, ki se je še danes čudilo, zakaj niso Wilhelma živega skuhali v konopnem olju, bi se začela lepa gonja za njegovim ubogim fantom.

Ostalo ni nič drugega kot beg v tujino. Toda navzlic temu, da je včasih sam sebi lagal, govoreč o Nemčiji kot o obljubljeni deželi vseh Nemcev, je imel nekaj zoper njo, nekaj, kar bi na prvi pogled razumel vsak avstrijski Nemec. Čeprav je njegov rod izviral od tam, se Astenburg, kadarkoli se je peljal tja, ni nikoli čutil tam doma. To mu je bilo nepri-

69

jetno in ni mogel tega razumeti. Da bi prišel temu do dna, je preživel tam dvakrat zaporedoma svoj dopust, mené, da se bo, če ostane dalje časa med rajhovskimi Nemci, laže z njimi zviljel kot pri površnih obiskih. Toda končalo se je z neuspehom. Ta dežela mu je bila, naj si je še tako prizadeval, da bi jo razumel, nevljudna, mrzla. Ni se mogel otresti dojma, da je med sovražniki. Sidra njegove rodbine so se nedvomno navzlic njegovemu godrnjanju držala dna njegove današnje domovine.

To je bila ena tistih ugank, ki jih je življenje polno. Bil je doma med tujci in v tujini je bil med svojci. V kolikor je poznal Bernardove nazore, je vedel, da so še bolj zaostreni proti rajhovskim Nemcem kot njegovi. Bal se je težkoč, ko ga bo pošiljal tja. Najrajši bi ga tja ekspediral tako, da bi mu zamolčal, zakaj to dela. Ko je pomislil, da bi se moral z Bernardom pogovarjati o tej gnusni stvari, se je v njem vse upiralo. Bilo mu je nekako tako, kakor da mu grebe po drobju. Toda bilo je skoraj gotovo, da Bernard ne pojde zlepa tja. Če nič drugega, ga bo ozir na Sabino dovedel do tega, da bo odklonil. Potem bo treba vgrizniti v kisljo jabolko ter mu reči, da je na begu njegova edina rešitev. Dobro, je pomislil, povem mu to, vendar ne danes. Zdaj je prišla Julija ter javila, da je tisti dolgi gospod spet prišel in da bi rad z njim govoril.

5.

Astenburg je takoj spoznal, da ni nič dobrega v tem. Ta vran je prišel morda zato pred dogovorjenim rokom, ker se je premislil in noče čakati tako dolgo. Ustrašil se je ter naročil Juliji, naj ga privede. Potem mu je šel naproti, prav prijateljsko se mu smehljaše. Kakor da bi mogla takšna malenkost napraviti tega ljudožrca neškodljivega! »Ne vem, čemu naj bom hvaležen za ta obisk,« ga je nekako proseče ogovoril.

Letz se je namrdnil: »Ne vem ali boste čez nekaj

časa govorili o hvaležnosti,« je zakrkal. »Smem sesti? Poslušajte, ljubi gospod Astenburg, včeraj sem odšel od vas, ne da bi bila preresetala vseh okolnosti, ki bi to zaslužile. Za eno tudi še nisem vedel.«

Astenburg se je ustrašil. Bil je tako preplašen, da se mu je porodila celo budalasta misel, namreč ali mu ta človek ni prišel morda povedati, da je Bernard ponovil to še kje drugje. »Gospod major, gospod major,« je proseče vzkliknil, »kaj sem vam storil, da me hodite zmerom samo strašiti?«

»Mislite, da me to veseli?« se je obregnil Letz. »Prišel sem vendar predvsem v vašem interesu. Pojavila se je nova okolnost, ki jo morate gotovo poznati. Nisem prav sešel njegovih žrtev, moram jim prišteti še eno. Neki češki mladenič, ki je bil v oddelku, kateri je tisto naredil, ni mogel tega preživeti in je izvršil samomor. Po mojem mnenju ima vaš sin na vesti tudi to življenje.«

Gospod Astenburg se je komaj premagal. Kdaj bo tem grozotam konec? »Tega mi je res zelo žal,« je zamrmral. »Ubogi fant... Toda menda vendar nečete trditi, da je moj sin nekaj takega nameraval?«

»Ni nameraval,« je zakrkal Letz. »Še tega bi bilo treba, da bi bil to nameraval. Sicer pa vi ne morete drugače govoriti, to razumem. Toda če bi hoteli biti le količkaj pravični, bi mi morali priznati, da je bilo to najhujše duševno nasilje, ko je komandiral Čeha, da mora usmrtili svoje nedolžne rojake. To bi že moral človek njegove inteligence vedeti, da nekaj takega ne ostane brez posledic.«

Bernard bi se moral očitno pri tebi učiti takšnega nežnočutja, je pomislil nejevoljno gospod Astenburg. Kdo bi iskal toliko nežnosti pri gospodih oficirjih... Vendar pa je bilo brez smisla, da bi se z Letzem prepiral. »No, ali ne mislite, major,« je pomirljivo pripomnil, »da bi bil čas, te-le stare pripovedke že vendar končno zagniti v molk?«

Daljni vzhod in bližnja nevarnost

Ko govorimo o vzhodni Aziji, uporabljamo izraz Daljni vzhod, ali pa je ta v resnici tako oddaljen? Tako se vprašuje dopisnik »Českega Slova« in dokazuje, da bi se morali že enkrat odvaditi te terminologije. Je namreč nejasna, nedoločena in celo nevarna. Daljni vzhod ni več tako daleč. V prejšnjih časih je bil v resnici na drugem koncu sveta in pomorsko potovanje v te kraje je bila prava avantura. Ali je bil zapad v resnici tako daleč, ko so Američani pošiljali svoje legije v Francijo? Ali niso fantje z Daljnega zapada padali pri Verdunu ravno tako, kakor njihovi tovariši z bližnje Evrope? Takrat leta 1914. niso leteli iz Prage v Vladivostok kakor danes, vojna industrija je proizvajala navadne igračke v primeri z današnjo moderno tehniko. Ne smemo misliti, da je ta Vzhod tako daleč, da bi nas ne brigala vojna, ki tam lahko vsak dan izbruhne. In nevarnost te vojne se veča iz dneva v dan. V vprašanih svetovnih politike je sicer vse še negotovo: kdaj vojna izbruhne in kdo bo igral glavno vlogo? Rusija in Japonska ali Japonska proti Rusiji in USA? Japonska in Nemčija proti Rusiji in evroskemu bloku? Kaj pa bodo počele Anglija, Francija, Nizozemska in druge države?

Pred nekaj tedni je zavladal nemir zaradi vzhodne kitajske železnice. Kitajska železnica pa je samo izgovor. Izgovor so tudi ribarske koncesije v ruskih vodah. Ravno tako tudi petrolejski vreli na severu polotoka Sahalina. Brez dvoma so vse to zelo dragocene in strateško važne stvari: železnica, petrolejski vreli, ribarske koncesije. Vendar kaj značijo vse te stvari proti ogromni, prastari, brezkončni Aziji? Tu gre namreč predvsem za Azijo. Spretost je samo v tem, pogoditi pravi trenutek, ko je napadalec močan in protivnik slab. Ali izgleda, da so drugače tako čili Japonci, ki jim je od zaključka svetovne vojne šlo vse gladko izpod rok, ta trenutek zamudili?

Prilika je bila takrat, ko je stala Rusija v svetu osamljena, ko je Mandžurija (tudi brez formalne proglasitve mandžurskega cesarstva), postala japonska provinca in ko na meji Mongolije še niso stale najboljše ruske legije pod poveljstvom generala Blücherja in ko Vladivostok še ni bil odlično zavetišče ruske flote. V tem času se je marsikaj spremenilo: kapitalistična Amerika je ponudila komunistom roko, da bi ji bila druga roka proti Japoncem tem svobodnejša. Na evropskem kontinentu je razpredena mreža pogodb in paktov bolj razčlenjena kakor mandžurska železniška mreža, ki daje Japoncem toliko dela. Sprejem Sovjetov v Ženevi je samo nadaljnja etapa v razvoju, ki je nihče pred leti ni pričakoval.

Izgleda, da je Rusija zmagovalka v diplomatskem boju. Ina pa tudi še drugo dragocenejšo prednost: ilegalno miniranje Japonske in Mandžurije. Preko mandžurskih gora so v južno Japonsko prodrle komunistične ideje med delavstvo v Osaki in Kobi. Tako se lahko tolmači mrzlična naglost, s katero tokijska vojaška vlada sili v ofenzivo. Z vsakim dnem narašča podzemski boj. V raznih notah, ki so jih ruska in japonska vlada izmenjavati, ni niti besedice o tem podtalnem boju. In vendar je ta boj tu, ki je mnogo važnejši kakor pa cena 1726 km vzhodne kitajske železnice ali pa napadi banditskih čet na nedolžne potnike.

Epohalna iznajdba

Mož ima na roki rokavico, z njo je pa zvezana baterija na pasu s 1500 volti. Električni tok je torej tako močan, da tudi najmočnejši človek otrpne, samo če ga popipaš s to rokavico. Izum bo upeljala nevarška policija, čez leta bodo pa morda tudi naši orožniki in stražniki v taki rokavici podajali roko in ne bo jim treba več niti pendreka niti verig.

To je samo en del borbe na azijskem kontinentu. Važnejši del pa se odigrava v vodah Tihega oceana. Ko bo ta boj zaključen, bo morda tudi »Tih« ocean spremenil svoj naziv. Ko čitamo ruske vesti, dobivamo vtis, da je konflikt na Daljnem vzhodu čisto japonsko-ameriška zadeva. Ta pomeni boj na morju in v zraku. Japonska nima dovoljnih količin sirovin, poleg tega je obkoljena z nizom otočja, ki pripada Američanom ali drugim državam, ki so sovražno razpoložene proti Japonci. Filipini in Havaji so ameriški, zato je Japonska na Marjanskem in Karolinskem otočju, ki leži med Filipini in Havajskimi otoki, izgradila ogromno utrjeno luko za svojo floto. Tu namreč Japonska izvršuje mandat Društva narodov. Na obeh nizozemskih otokih Borneo in Sumatra je vse urejeno tako, da japonskim plantažam upravljajo bivši vojaki. Na portugalskem otoku Makao se japonski vpliv širi ravno tako kakor na Sahalinu, katerega južni del je v rokah Japoncev.

Kitajska je zagonetka. Ako vprašamo ljudi, ki so vse svoje življenje preživeli na Kitajskem, kaj bo s Kitajsko, dobimo stereotipni

odgovor: »Kako naj vemo mi kaj bo s Kitajsko, ko niti centralna vlada v Nankingu ne ve kaj se na Kitajskem dogaja. Komunistične vstaje in krvave borbe med roparskimi generali, katerih karijera traja običajno samo nekaj mesecev, so na dnevnem redu. V resnici niso to za Kitajsko posebno vznemirljive stvari, če ravno gre pri tem problemu za deset in deset-tisoče ljudi in teritorije, ki so po površini večji od srednje Evrope. Vendar kaj pomeni to za cesarstvo, ki je staro že nad 4000 let? Kitajska je in ostane velika zagonetka. Kljub uspešnim konsolidacijskim poskusom centralne kitajske vlade je ogromno telo brez živčnega sistema. Obmejne kraje Mandžurije, Mongolije in Tibetske province ne obvlada več nankinška vlada organično. Kaj bo s Kitajsko? Ali bo japonska ali komunistična? Ali pa se bo ustvarila neka tretja možnost, na katero nihče danes ne misli. Ali bo Kitajska pohrustala svoje sosedo mesto, da bi sama bila njihov plen. Kitajske ne bo nihče pohrustal, kakor sanjajo politiki na obeh straneh. Kitajska je neprebavljiva. Ali neurejenost tega ogromnega teritorija zanaša na Daljni vzhod nove momente negotovosti.

Rusija, Anglija, Kitajska, Japonska, Južno morje, Zedinjene države, Filipini — če bi večkrat o tem razmišljali, bi mogoče preprečili nesrečo, vsaj v kolikor se tiče nas. Zakaj torej govorimo o »Daljnem vzhodu«? Vzhod je daleč ako hočemo tja, če pa pride do vojne, nam bo najbrže še preblizu.

Mladina na zelenem polju

Noč nad Londonom

Karakteristični posnetek nočnega mesta.

Med dragulji in spomini

Ljubljana, 6. junija.

Dan je tako nebeško lep. Rdeča hiša na Poljanah razkazuje cesti in sosedam kakor s pomado natrta matrona svoje pročelje, ljudje hodijo po opravkih, vse je kakor po navadi. Le nekaj je, kar ostro reže v vsakdanji tok. Saj je malenkost, taka neznatna malenkost, da je človek niti ne opazi. Ljudje smo namreč vajeni videti in gledati samo sebe. Kako naj bi sicer uravnavali svojo pot, ko vendar vsi vemo, da smo drug drugemu v nadlego.

Samo eden je, ki noče in ne sme gledati sebe: Pierot, javni firbec-reporter. In ta je šel dopoldne po Poljanah. Čemu se neki zbira v Rdeči hiši toliko ljudi? Pogreb, po-

roka, krst? Ni to in ne ono, pa je vendar vse troje. V pritličju na levi je prostor, kamor mimo stopnic dan za dnem huščne nekam sramežljivo lepo število naših meščanov, oziroma njihovih »zastopnikov«. To je mestna zastavljalnica.

Moral bi jo prav pisati z veliko začetnico, ne samo zato, ker pomeni uraden naziv in tako rekoč lastno ime, ampak zlasti zbog tega, ker je velikega pomena za znaten, močno znaten odstotek ljubljanskega prebivalstva. Ako jo vzlic temu stisnem med male črke, storim to zato, ker želi vsakdo, ki se poda sem na pot, biti tako toplo majhen kakor veren kristjan, kadar stopi v spovednico.

Bogve kje daleč za gorami so srečni svetli časi. Nemara jih niti nikoli ni bilo. Mogoče je bil samo sen o njih. Slepo naključje je morda temu ali onemu naklonilo strica, botra ali prijatelja, ki je hotel s srebrom, z zlatom ali z draguljem podpisati svoj obisk pri komurkoli. Pa je zasiljalo v družini, v srcu birmanca ali v očeh sanjavega dekleta čudovito sonce. Nemara so žarele iz njega besede o večni ljubezni, o zvestobi, o dnevu, ki ne bo nikoli več pozabljen. Saj poznate vse take goljufivo lepe in tople postaje na križevem potu življenja. Človeku se zdi, da je s koščkom umetno obdelanega zlata ali srebra sprejel vase bitje, ki mu je morda edino ljubo na svetu. In kakor je že čas in kraj in kakor kažejo leta, žari včasih tak trenutek v življenje dolgo, dolgo, včasih tako dolgo, da človek čuti že na sebi koščeni dotikljaj smrti, ko je tak topli trenutek v njem še vedno živ.

Pa pride ukaz, ki ne pozna nič te miline. Pride družica, ki ima sto tisoč obrazov in niti enega srca: Boda! In naj je bila ljubezen, dobrota, hvaležnost, naj je bilo kakoli lepega, zdaj mora umreti. Boda ukazuje z večjo silo nego pisana postava, z večjo nego ljubezen, z večjo celo nego sam Bog!

Ko pride ta ukaz, se trpko zgane v srcu. Bridkost, boleost, onemogla jeza, vse ne pomaga nič! Če škriplješ z zobmi, če se ti orose oči, ko stopaš proti Rdeči hiši, to je čisto vseeno. Svetli prostor te sprejme mirno, hladno, strokovno. Viš, to je stvarnost! Z drhtečo roko položi žena, mladenka, mož, fant, otrok svoj dragoceni spomin na mizo sodbe.

»14 kar. zlata damska zapestna ura — dva zlata poročna prstana — zapestnica z demantom — moška cil. rem. kovinasta ura —«

Tako polzi beseda dan za dnem. Pero piše: 50 dinarjev, 100, 500 in več. Roke sprejemajo, čuvstvo se upira, razum ureja, koliko časa se bo mogoče v boju za kruh obdržati s to žrtvijo na površju.

Danes pa je obračun. Ko si oddal svoj dragulj za bore kos kruha, si bil trdno prepričan, da si z njim priboriš toliko, da vrneš izposojeno, dobiš svoj »spomin« nazaj in ti bo še kaj ostalo. Iz meseca v mesec si čakal, upal, zmeraj si bil trden, zmeraj do danes, ko veš, da boš slisal:

»14 kar. zlata damska zapestna ura Din 250! —. Prvič, drugič in —«

»255!«

»255 prvič, drugič in —«

»260!«

»260 prvič, dru —«

»265!«

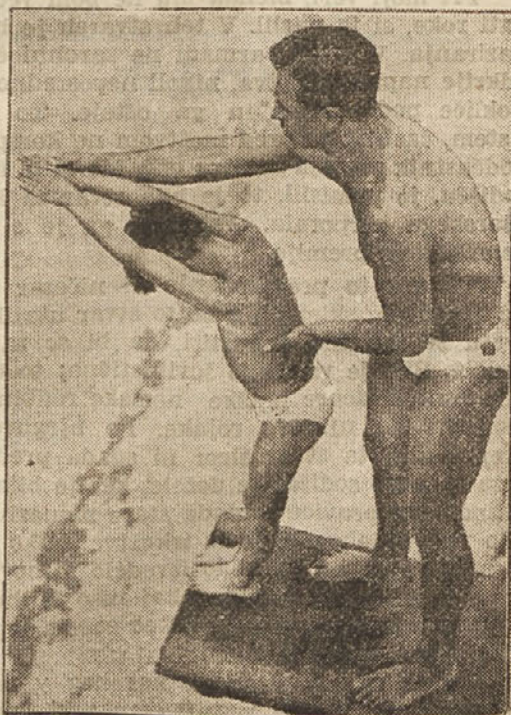
Stojiš kje in poslušaj. Julij, poletje, toplota in smeh, tebi pa vpije v srcu pasion: »In za njegov plašč so vadljali —«

Nič ne maraj, vitka deklica. Tebi je bila ovratna verižica morda tako sveto ljuba, da si je niti nositi nisi upala. Zdaj jo je prevzel plešast galan, ki si bo morda kupil ljubezni z njo. In kar so nekoč božale tvoje nežne roke, bo morda v kratkem krasilo vrat spolzke hotnice.

Življenje hoče tako. Kdo se mu more upreti? Nemara si ti, vitka temnolaska, tako junaško močna. Potem ti ni treba biti žal zlata. Saj si sama zlato čudo —

Pa kaj modrost in fantazije! Jutri, pojutrišnjem, dan za dnem bodo prihajali novi in vedno novi ljudje, ki jim bo treba pomoči. Zato le ven s spomini. Kdo da več? Prvič, drugič in —!

Le kam me je zaneslo v sentimentalnost! Oprostite, nemara je tega kriva le poletna soparica. V resnici sem hotel napisati le suho časninarsko poročilo o mesečni dražbi zastavljenih dragocenosti, ki se je »odigrala« danes ob 15. v uradnih prostorih mestne zastavljalnice na Poljanah.

Učitelj in učenec

Še nagel sunek in že ima učenec za seboj svoj prvi skok na glavo.